

Strasbūras, 2016 07 05
COM(2016) 450 final

2016/0208 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

iš dalies keičianti Direktyvą (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos ir iš dalies keičianti Direktyvą 2009/101/EB

(Tekstas svarbus EEE)

{SWD(2016) 223 final}

{SWD(2016) 224 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai**

Šis pasiūlymas numato nemažai priemonių, skirtų kovos su terorizmo finansavimu stiprinimui ir didesnio finansinių sandorių ir įmonių skaidrumo užtikrinimui pagal Sąjungoje taikomas prevencines teisinės sistemos nuostatas, t. y. Direktyvą (ES) 2015/849 (toliau tekste – 4AMLD)¹. Jis taip pat nustato tam tikrus atitinkamus pakeitimus aktualiose įmonių įstatymo normose pagal Direktyvą 2009/101/EB².

2015 m. gegužės mėn. priėmus atnaujintas kovos su pinigų plovimu taisyklės žengtas svarbus žingsnis, kad ES galėtų veiksmingiau kovoti su pinigų, gautų iš nusikalstamos veiklos, plovimu ir teroristų veiklos finansavimu.

Bet pastaruoju metu terorizmo grėsmė išaugo ir išplito. Tuo pačiu metu technologijų ir komunikacijų pažangos veikiama, tarpusavyje susijusi pasaulio finansų sistema palengvina lėšų slėpimą ir kilnojimą po visą pasaulį greitai ir sparčiai steigiant „popierinių“ įmonių piramidę, kertant sienas ir jurisdikcijas ir vis labiau apsunkinant pinigų suradimą. Visi pinigų plovėjai, mokesčių vengėjai, teroristai, sukčiautojai ir kiti nusikaltėliai gali tokiu būdu paslėpti savo pėdsakus.

Patikima finansų sistema su tinkama stebėseną ir analitinėmis priemonėmis gali, padėdama atskleisti neįprastus sandorių būdus, padėti geriau suvokti teroristų ir nusikaltėlių ryšius, tinklus ir grėsmes ir paskatinti visas dalyvaujančias kompetentingas institucijas imtis atitinkamų prevencinių priemonių. Tačiau daugelio teroristų naudojamų finansinių priemonių – nuo grynųjų pinigų ir prekybos kultūros vertybėmis iki virtualiųjų valiutų ir anonimiškų išankstinio mokėjimo kortelių – kontrolė dar turi spragų. Šis pasiūlymas siekia užpildyti tas spragas, tuo pačiu nesudarant nereikalingų kliūčių mokėjimų ir finansų rinkose paprastiems, įstatymų-besilaikantiems piliečiams ir verslui, taip išlaikant pusiausvyrą tarp poreikio didinti saugumą ir poreikio ginti pagrindines teises, įskaitant duomenų apsaugą ir ekonomines laisves.

Greta teroristų finansavimo klausimų rimtos spragos tuo pačiu atskleistos finansinių sandorių visame pasaulyje skaidrumo srityje: tai rodo, kad lengvatinių mokesčių šalys dažnai naudojamos tarpinėms įmonėms, atsiejančioms tikrąjį savininką nuo turimo turto dažnai tam, kad išvengtų mokesčių ar juos apeitų. Šiuo pasiūlymu siekiama užkirsti kelią didelio masto lėšų slėpimui, kuris gali kliudyti efektyviai kovoti su finansiniais nusikaltimais, ir užtikrinti didesnę įmonių skaidrumą, kad tikrieji įmonių ar kitų juridinių struktūrų savininkai negalėtų slėptis už neatskleistų tapatybių.

¹ 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB (OL L 141, 2015 6 5, 73 psl.).

² 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/101/EB dėl apsaugos priemonių, kurių valstybės narės reikalauja iš Sutarties 48 straipsnio antroje pastraipoje apibrėžtų bendrovių siekiant apsaugoti narių ir trečiųjų asmenų interesus, koordinavimo, siekiant suvienodinti tokias apsaugos priemones (OL L 258, 2009 10 1, 11 psl.).

Europos saugumo darbotvarkėje³ Komisija prioritetu įvardijo ES teisinės sistemos modernizavimą kovai su terorizmu. Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos 2015 m. lapkričio 20 d.⁴, Ekonomikos ir finansų reikalų tarybos 2015 m. gruodžio 8 d.⁵ ir Europos Tarybos 2015 m. gruodžio 18 d.⁶ išvadose buvo pabrėžtas poreikis toliau stiprinti darbą šioje srityje remiantis 4AMLD atliktais patobulinimais.

2016 m. vasario mėn. 2 d. Komisija pristatė veiksmų planą kovai su teroristų finansavimu stiprinti,⁷ kuris sutelkia dėmesį į dvi pagrindines veiklos kryptis: aptikti teroristus pagal finansines operacijas ir neleisti jiems kilnoti lėšų ar kito turto; naikinti teroristų organizacijų pajamų šaltinius, susitelkiant į jų gebėjimą rinkti lėšas. Veiksmų planas paskelbė įvairias tikslingas veiklos ir teisinės priemones, įskaitant dabartinį pasiūlymą, kurias reikia sparčiai įgyvendinti.

2016 m. vasario 12 d. Ekonomikos ir finansų ministrų taryba kreipėsi į Komisiją, kad pateiktų savo pasiūlymą dėl 4AMLD keitimo kuo greičiau ir ne vėliau nei antrąjį 2016 m. ketvirtį. 2016 m. balandžio 22 d. neformali ECOFIN taryba irgi paragino imtis veiksmų, ypač didinant tikrųjų savininkų registru prieinamumą, patikslinant reikalavimus patikos fondų registravimui, spartinant nacionalinių tikrųjų savininkų registru sujungimą, skatinant automatinius informacijos apie tikruosius savininkus mainus ir griežtinant deramo klientų patikrinimo taisykles⁸. Europos Parlamentas savo 2015 m. gruodžio 16 d.⁹ rezoliucijoje jau buvo akcentavęs, kad geresnis įmonių mokesčių politikos skaidrumas, koordinavimas ir konvergencija suteiks veiksmingus pagrindus sąžiningai Sąjungos įmonių konkurencijai garantuoti ir valstybių biudžetams apsaugoti nuo neigiamų pasekmių.

Siūlomas pataisytas 4AMLD variantas taip pat atitinka pasaulinę plėtrą. Tarptautiniu lygiu JT Saugumo tarybos rezoliucijos 2199(2015) ir 2253(2015) ragino imtis priemonių, neleidžiančių teroristų grupuotėms patekti į tarptautines finansų organizacijas. Be to, G20 2016 m. balandžio 18 d. pareiškimas ragina Finansinių veiksmų darbo grupę (FAFT) ir Pasaulinį forumą skaidrumo ir keitimosi informacija mokesčių tikslais pateikti pirminius pasiūlymus dėl geresnio tarptautinių skaidrumo standartų įgyvendinimo, įskaitant informacijos apie tikruosius savininkus pasiekiamumą ir tarptautinius jos mainus.

Veiksminga priežiūra ir vykdymo užtikrinimas turi lemiamą įtaką pinigų plovimo, terorizmo finansavimo ir bendro nusikalstamumo prevencijai. Komisija stebės teisingą Sąjungos reikalavimų perkėlimą į nacionalinę teisę ir veiksmingą praktinį įgyvendinimą valstybėse narėse.

³ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos saugumo darbotvarkė“, COM(2015) 185 galutinis.

⁴ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/11/20-jha-conclusions-counter-terrorism/>

⁵ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/12/08-ecofin-conclusions-corporate-taxation/>

⁶ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/12/18-euco-conclusions/>

⁷ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai dėl kovos su teroristų finansavimu stiprinimo veiksmų plano, COM(2016) 50 galutinis.

⁸ <http://english.eu2016.nl/documents/publications/2016/04/22/informal-ecofin---line-to-take-nl-presidency>.

⁹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-%2f%2fEP%2f%2fTEXT%2bTA%2bP8-TA-2015-0457%2b0%2bDOC%2bXML%2bV0%2f%2fEN&language=EN>

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

2015 m. gegužės 20 d. buvo patvirtinta peržiūrėta kovos su pinigų plovimu ir kovos su terorizmu finansavimo (AML/CFT) programa. Peržiūrėtas taisykles sudaro 4AMLD ir Reglamentas (ES) 2015/847 dėl informacijos, teikiamos pervedant lėšas.

4AMLD perkėlimo į nacionalinę teisę ir Reglamento (ES) 2015/847 įsigaliojimo data – 2017 m. birželio 26 d. Tačiau Komisija ragino valstybes nares paankstinti 4AMLD perkėlimo datą ir šiuo pasiūlymu ji pakeista į 2017 m. sausio 1 d. Siūlomi pakeitimai apima atrinktus klausimus, kuriuos valstybes nares jau galima raginti spręsti vykstančio 4AMLD nuostatų perkėlimo į nacionalinę teisę proceso metu. Visos priemonės siekia sustiprinti dabartinės AML/CFT sistemos veiksmingumą ir buvo parengtos, kad ją nuosekliai papildytų. Taigi šis pasiūlymas nustato taisykles, paremtas valstybių narių patirtimi perkeltant ir įgyvendinant 4AMLD (centrinių registrų įkūrimas), patenkina reikalavimus tų, kurie veiksmingai taiko taisykles (naujų įpareigotųjų subjektų nustatymas, galių suteikimas finansinės žvalgybos padaliniams (FZP), pozicijos dėl didelės rizikos trečiųjų šalių suderinimas) ir atspindi naujausias tendencijas, pastebėtas kovoje su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu (pagerinta prieiga prie tikrųjų savininkų informacijos). Šis pasiūlymas pateikia programą, kuri leis atnaujinti valstybių narių nacionalinės teisės sistemą ir geriau pasiruošti atremti dabartinius iššūkius. Dėl jau įvykdytų įsipareigojimų valstybės narės galės paspartinti šių nuostatų perkėlimą į nacionalinę teisę.

Šis pasiūlymas apibendrina Komisijos atradimus ir vertinimą taikant esamas valstybių šalių teisinių ir institucinių struktūrų bei praktikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos srityje vertinimo priemones. Jis grindžiamas duomenimis, pateiktais Komisijai perkeltant 4AMLD į nacionalinę teisę. Be to, siūlomi pakeitimai atsižvelgia į aktualius esamus tyrimus ir ataskaitas (visų pirma į atliktus 2009 ir 2012 metais) apie valstybėse narėse įdiegtas taikymo taisykles, visus naujus tarptautinius reikalavimus (ypač peržiūrėtas FAFT rekomendacijas) ir visą informaciją, jau sukauptą per pradėtas pažeidimo nagrinėjimo procedūras pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 258 straipsnį. Siekdama išsamaus ir tikslaus požiūrio Komisija taip pat atsižvelgė į duomenis, gautus iš tarptautinio bendradarbiavimo finansinės priežiūros srityje.

Dėl vykdymo užtikrinimo šis pasiūlymas remiasi pamokomis, išmoktomis diegiant esamas kovos su pinigų plovimu taisykles ir stipriau akcentuoja dabartinių taisyklių įdiegimą. Šis pasiūlymas atspindi Komisijos įsipareigojimą atidžiai stebėti teisingą direktyvos perkėlimą ir valstybių narių nacionalinių sistemų veiksmingumą. Šiuo požiūriu Komisija remsis jau FATF atliktu darbu (tarpusavio peržiūros procesas) arba naudosis valstybių narių atliktus nacionalinius rizikos vertinimus, kaip veiksmingumo vertinimo pagrindą.

Galiausiai kalbant apie įmonių įstatymą ir Direktyvą 2009/101/EB, ši direktyva jau perkelta į valstybių narių teisę. Siūlomi Direktyvos 2009/101/EB pakeitimai sukuria naują taisyklių rinkinį, taikomą aiškiai apibrėžtai įmonių ir patikos fondų kategorijai, atspindintį ir papildantį peržiūrėtos 4AMLD taisykles siekiant didesnio bendrovių skaidrumo. Taigi, kadangi jų taikymo sritis skirtinga, šias naujas taisykles reikia įtraukti į Direktyvą 2009/101/EB su reikiamomis kryžminėmis nuorodomis į 4AMLD.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Siūlomi 4AMLD (ir Direktyvos 2009/101/EB) pakeitimai atitinka Sąjungos vykdomos politikos tikslus ir ypač šias sritis:

- baudžiamosios teisės sistema dėl nusikaltimų, susijusių su teroristų grupuotėmis, ir ypač kaltinimų dėl terorizmo finansavimo, kaip įtraukta į siūlomą kovos su terorizmu direktyvą,¹⁰ bei pasirašant Europos Tarybos konvencijos dėl terorizmo prevencijos papildomą protokolą priimti Sąjungos įsipareigojimai;
- bendra mokėjimų rinka, nustatanti saugesnes ir modernesnes mokėjimo paslaugas visoje ES, tai yra, Direktyvoje (ES) 2015/2366¹¹ ir Reglamente 2015/751¹² pateiktos taisyklės;
- teisinė sistema, nustatanti deramą klientų patikrinimą finansinėms sąskaitoms, leidžianti automatiškai keisti finansinių sąskaitų informacija mokesčių klausimais (įdiegiant pasaulinį standartą), kaip numato Direktyva 2011/16/ES, kaip iš dalies pakeičia Direktyva 2014/107/ES¹³;
- veiksmingų viešųjų ir privačių paslaugų internetu, elektroninio verslo ir elektroninės prekybos Sąjungoje programa, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 910/2014¹⁴;
- reformuota duomenų apsaugos tvarka, kylanti iš Reglamento (ES) 2016/679¹⁵ ir Direktyvos (ES) 2016/680¹⁶ bei suderinta su atitinkama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika;
- bendroji skaitmeninė rinka, kaip nustatyta Komisijos komunikate „Europos bendrosios skaitmeninės rinkos strategija“,¹⁷ ir specialios nuostatos dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų, pateiktos Reglamente (ES) Nr. 910/2014 („eIDAS reglamentas“)¹⁸;
- klientų apsauga ir finansinė įtrauktis;
- Komisijos siekiami tikslai, kaip nurodyta jos Komunikate dėl kitų priemonių stiprinant skaidrumą ir kovą su mokesčių slėpimu ir vengimu¹⁹.

¹⁰ COM(2015) 625 galutinis.

¹¹ 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, iš dalies keičianti direktyvas 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentą (ES) Nr. 1093/2010.

¹² 2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas 2015/751 dėl tarpbankinių mokesčių už kortele grindžiamas mokėjimo operacijas.

¹³ 2014 m. gruodžio 9 d. Tarybos direktyva 2014/107/ES, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2011/16/ES nuostatos, susijusios su privalomais automatiniais apmokestinimo srities informacijos mainais, OL L 359, 2014 12 16, p. 1).

¹⁴ 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB.

¹⁵ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, 1 psl.).

¹⁶ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuriuo panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (OL L 119, 2016 5 4, 89 psl.).

¹⁷ COM(2015) 192 galutinis.

¹⁸ 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB (OL L 257, 2014 8 28, 73 psl.).

¹⁹ COM(2016) 451

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Šis pasiūlymas iš dalies keičia 4AMLD ir Direktyvą 2009/101/EB. Taigi jis grindžiamas SESV 114 ir 50 straipsniais, kurie sudaro teisinį pakeistų aktų pagrindą.

- **Subsidiarumo principas**

Vadovaujantis Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatytais subsidiarumo ir proporcingumo principais, valstybės narės negali deramai pasiekti pasiūlymo tikslų, dėl to jų geriau siekti Sąjungos lygmeniu. Pasiūlymu neviršijama to, kas būtina siekiant šių tikslų. Atsižvelgiant į esamas 4AMLD ir Direktyvos 2009/101/EB taisykles, valstybės narės pagal šį pasiūlymą turi teisę priimti arba toliau taikyti griežtesnes priemones, nei nustatytos Sąjungos teisėje.

Esama teisinė sistema, leidžianti finansų sistemai kovoti su terorizmo finansavimu, nustatyta Sąjungos mastu. Esamos teisinės sistemos negalima pagerinti valstybės narėms veikiant savarankiškai. 4AMLD priėmimo kontekste buvo atliktas nuodugnus subsidiarumo patikrinimas. Kadangi organizuoto nusikalstamumo ir terorizmo finansavimas gali pažeisti finansų sektoriaus stabilumą ir reputaciją bei kelti grėsmę vidaus rinkai, bet kokios tik nacionaliniu lygiu įdiegtos priemonės gali neigiamai paveikti ES bendrąją rinką: neturėjimas valstybėse narėse suderintų taisyklių, skirtų jų finansų sistemoms apsaugoti, gali kliudyti vidaus rinkos veikimui ir sukelti skilimą. Atsižvelgus į tarpvalstybinį terorizmo grėsmių pobūdį, siūlomų taisyklių taikymo sritis turi būti pakankamai suderinta, nuosekli ir darni Sąjungos mastu, kad būtų tikrai veiksminga.

Be to, nusikaltėliai gali pasinaudoti efektyvios AML/CFT programos nebuvimu vienoje valstybėje narėje ir tai turės pasekmių kitai valstybei narei. Taigi svarbu turėti suderintą programą Sąjungos mastu, nes didžiuliai „nelegalių“ pinigų srautai ir teroristų finansavimas gali pažeisti finansų sektoriaus stabilumą ir reputaciją.

Aiškliai apibrėžtos taisyklės dėl plataus spektro ekonominės veiklos vykdytojų, įskaitant įmones ir komercinius patikos fondus, skaidrumo didinimo apima ne vien teorinius vidaus rinkos veikimo skirtumus. Egzistuoja konkreti vidaus rinkos sutrikdymo rizika: visas valstybės nars tiesiogiai veikia vis didesnės beprecedentės nusikaltėlių ir jų bendrininkų pastangos nuslėpti nusikalstamų pajamų kilmę arba nukreipti teisėtus ir neteisėtus pinigus terorizmo tikslams.

- **Proporcingumo principas**

Siūlomi pakeitimai apsiriboja tuo, kas yra būtina siekiant sustabdyti teroristų finansavimą ir padidinti įmonių skaidrumą, ir remiasi jau galiojančiomis taisyklėmis pagal proporcingumo principą.

Išsamus alternatyvių priemonių, kurios gali padėti įgyvendinti šio pasiūlymo tikslus, aprašymas pateiktas pridėtame Poveikio vertinime.

Ypač dėmesį skiriant tam, kad FŽP laiku identifikuotų banko ir mokėjimo sąskaitų savininkus, iš kelių galimybių pasirinktas proporcingiausias variantas: valstybės narės gali pačios apsispręsti, ar kurti centrinį bankų registrą, ar paieškos sistemą pagal tai, kas labiausiai tinka jų esamai sistemai. Kalbant apie sustiprintą deramą klientų tikrinimą, įgaliojietji

subjektai didelės rizikos trečiosioms šalims iš visų galiojančių priemonių taip pat turi taikyti tą, kuri atitiks suderintą poziciją Sąjungos lygiu ir bus proporcingiausia įvykdant visus priisiimus tarptautinius įsipareigojimus.

Kalbant apie virtualiųjų ir dekretinių valiutų konvertavimo paslaugų teikėjus, kaip įpareigotuosius subjektus, siūlomi pakeitimai išlaiko proporcingumo principą. Kad kompetentingos institucijos galėtų stebėti įtartinus sandorius virtualiosiomis valiutomis, tuo pačiu išlaikant novatoriškus tokių valiutų privalumus, kaip įpareigotuosius subjektus pagal 4AMLD reikia apibrėžti visus prieigos prie virtualiųjų valiutų sargus, ypač konvertavimo platformas ir pinigines paslaugų teikėjus. Siūloma priemonė, viena vertus, atsižvelgia į finansinės informacijos fragmentaciją ir, kita vertus – į tai, kad FŽP ir AML/CFT kompetentingos institucijos neturi tiesioginės greitos prieigos prie šios informacijos. Be to, pasiekiamą informaciją privalės būti tiksli (tai yra, pakankamai tiksli, kad nenukreiptų dėmesio į klaidingą asmenį) ir apsiribojanti tuo, kas būtina (proporcingumas), kad FŽP ir AML/CFT kompetentingos institucijos galėtų sulyginti visas banko ir mokėjimų sąskaitas su atitinkamais sąskaitų turėtojais, įgaliotiniais ir tikraisiais savininkais.

Kalbant apie išankstinio mokėjimo priemones ir pripažįstant, kad jos turi aiškų socialinį interesą, nes kai kurios valstybės narės jas naudoja socialinėms išmokoms mokėti, proporcingumo principas reikalauja atsižvelgti į finansiškai pažeidžiamų žmonių poreikius. Tad siūlomos priemonės skatina finansinę įtrauktį, o tokios išankstinio mokėjimo kortelės ir toliau galės veikti, kaip „de facto“ banko sąskaitos pakaitalas. Be to, kadangi reikia išlaikyti pusiausvyrą tarp teisėto asmenų pageidavimo dėl mokėjimų anonimiškumo ir reikalavimo veiksmingai stebėti įtartinus sandorius ir atsižvelgiant į naujausias rinkos tendencijas bei skaičius, parodančius įtarimo nekeliančių sandorių su anoniminėmis išankstinio mokėjimo priemonėmis vidurki, būtų verta ir proporcinga sumažinti 4AMLD nustatytas sandorių, kai neatliekamas deramas klientų patikrinimas, ribas.

Proporcingumas taip pat išlaikytas skaidrumo programose dėl informacijos apie juridinių asmenų (bendrovių, patikos fondų ir panašių juridinių struktūrų) tikruosius savininkus. Taigi išsami aktyvistų ir NVO teisėtų reikalavimų, poreikio padidinti verslo santykių skaidrumą, teisinių šios srities standartų ir ypač visų taisyklių dėl privatumo ir asmens apsaugos analizė rodo, kad reikia aiškiai atskirti patikos fondus, kaip pelno siekiančio verslo formą, valdančių juridinių asmenų kategoriją nuo kitų kategorijų. Būtų teisėta ir proporcinga suteikti viešą prieigą prie riboto informacijos apie pirmosios kategorijos juridinių asmenų tikruosius savininkus kiekio, o kalbant apie kitą kategoriją, tokia tikrųjų savininkų informacija būtų atskleidžiama tik teisėtą interesą įrodžiusiems asmenims ir organizacijoms.

- **Priemonės pasirinkimas**

Šis pasiūlymas iš dalies keičia 4AMLD ir Direktyvą 2009/101/EB, todėl tai yra direktyva.

Jokių alternatyvių priemonių – teisinių ar veiklos – negalima naudoti siekiant šio pasiūlymo tikslų, tai yra, esamos programos, kuri leidžia finansų sistemai kovoti su terorizmo finansavimu, tobulinimo ir Sąjungos mastu suderintų įmonių skaidrumo taisyklių nustatymo.

3. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMŲ REZULTATAI

• Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

Komisija siekė užtikrinti platų suinteresuotųjų šalių dalyvavimą visame šios iniciatyvos politiniame cikle per tikslinių konsultacijų seriją (dvišaliai kontaktai, susitikimai su suinteresuotosiomis šalimis ir ekspertais, rašytinės konsultacijos).

Teroristų finansavimo klausimais konsultacijos vyko su:

- valstybėmis narėmis ir jų valdžios institucijų atstovais;
- Europos Parlamento atstovais;
- mokėjimo paslaugų sektoriaus atstovais (kortelių sistemos, išankstinio mokėjimo kortelių išdavėjai, atstovaujanti asociacija);
- atitinkamais virtualiųjų valiutų rinkos žaidėjais: konvertavimo platformomis, piniginių paslaugų teikėjais, reprezentatyvia virtualiosios valiutos suinteresuotųjų šalių grupe;
- suinteresuotosiomis šalimis iš bankininkystės ir finansų sektoriaus;
- finansinės žvalgybos padaliniais (ES FŽP platforma);
- Europolu;
- vartotojų organizacijomis;
- Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu.

Rinkdama duomenis Komisija išsiuntinėjo nemažai klausimynų / apklausų. Siekiant išsiaiškinti politinį požiūrį ir duomenis, 2015 m. gruodžio mėn. valstybės narės (FŽP ir valdžios institucijos) gavo prašymą išnagrinėti suderintas problemines sritis, susijusias su terorizmo finansavimu. Visos valstybės narės atsakymus pateikė iki 2016 m. sausio 22 d. Klausimynas apėmė šias temas: kaip nacionalinės institucijos kaupia duomenis, kad aptiktų ir įvertintų įtariamą teroristų veiklą, ir kaip ši informacija naudojama; analizavimas, kokie jau yra centralizuoti nacionalinių bankų ir mokėjimo sąskaitų registrai ar kiti panašūs mechanizmai, tokie kaip centrinės duomenų paieškos sistemos, ir kurių šios informacijos dalį nacionalinės institucijos gali naudoti teroristų finansavimui atskleisti; tyrimas, kokia yra rinkos struktūra ir reglamentuojantis atsakas nacionaliniu lygiu išankstinio mokėjimo priemonėms bei virtualiosioms valiutoms, ir koku mastu šios priemonės naudojamos teroristų finansavimui; iš didelės rizikos trečiųjų šalių ateinančių finansinių srautų stabdymas deramo klientų patikrinimo / atsakomosiomis priemonėmis.

Siūlomi pakeitimai dėl finansinių sandorių ir įmonių skaidrumo didinimo buvo rengiami derinant su neformalioje ECOFIN Taryboje 2016 m. balandžio 22 d. valstybių narių išreikštomis nuomonėmis, tuo pačiu atsakant į pageidavimus, kuriuos valstybių narių kompetentingų institucijų atstovai suformulavo per Direktyvos 2014/107/ES dėl administracinio bendradarbiavimo perkėlimo į nacionalinę teisę seminarus.

• Poveikio vertinimas

Poveikio vertinimas grindžiamas aktualiomis ataskaitomis, kurias išleido Sąjunga ir tokios tarptautinės organizacijos kaip Europos bankininkystės institucija (EBI), Europos Centrinis Bankas (ECB), Europolas, Tarptautinių atsiskaitymų bankas (TAB) ir FAFT. Jis taip pat remiasi duomenimis, kuriuos paviešino tarptautinė žiniasklaida.

Nagrinėjami šie klausimai:

- (1) dėl neaiškių ir nesuderintų deramo klientų tikrinimo reikalavimų nevykdomas veiksmingas įtartinų sandorių, susijusių su didelės rizikos trečiosiomis šalimis, stebėjimas;
- (2) institucijos nepakankamai stebi virtualiosiomis valiutomis atliekamus įtartinus sandorius ir neturi galimybės susieti sandorių su identifikuotais asmenimis;
- (3) dabartinės priemonės, skirtos mažinti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką, susijusią su anoniminėmis išankstinio mokėjimo priemonėmis, yra nepakankamos;
- (4) FŽP turi ribotą galimybę laiku gauti – ir perduoti – informaciją, kurią turi įpareigotieji subjektai;
- (5) FŽP neturi prieigos arba turi pavėluotą prieigą prie informacijos apie banko ir mokėjimo sąskaitų savininkų tapatybę.

Buvo įvertintos neteisinės priemonės nustatytiems klausimams spręsti. Komisija gali (i) suformuluoti „geriausias praktikas“ įveikiant praktines kliūtis, nustatytas informacijos rinkimo projekte, kuris šiuo metu vykdomas FŽP platformoje; (ii) suformuluoti rekomendacijas valstybėms narėms (pagal „laikykis arba paaiškink“ principą) mažinant šiuo metu atliekamo viršnacionalinio rizikos vertinimo metu nustatytą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką; ir (iii) intensyviau dalyvauti tarptautiniuose forumuose kovojant su teroristų finansavimu, kad šioje strateginėje srityje būtų stiprinamas bendradarbiavimas ir informacijos mainai.

Kaip esminis ir tinkamiausias variantas, pasirinktas poreikis suformuluoti specialiąsias reglamentavimo nuostatas.

ES politikos didelės rizikos trečiųjų šalių atžvilgiu veiksmingumui stiprinti buvo analizuojamos trys reglamentavimo priemonės. Pasirinktas variantas keisti 4AMLD pateikiant privalomą sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemonių, kurias privalės taikyti įpareigotieji subjektai, sąrašą kartu su paaiškinamuoju atsakomųjų priemonių, kurias reikės taikyti dirbant su Komisijos nurodytomis didelės rizikos trečiosiomis šalimis, sąrašą.

Įtartinų sandorių virtualiąją valiuta aptikimui gerinti buvo analizuojamos šešios reglamentavimo priemonės. Pasirinktą variantą sudaro priemonių rinkinys, tai yra, (i) virtualiosios valiutos konvertavimo platformų ir (ii) depozicinės piniginių paslaugų teikėjų įtraukimas į Direktyvos taikymo sritį, tuo pačiu (iii) skiriant daugiau laiko priemonėms dėl savanoriško virtualiosios valiutos naudotojų tapatybės atskleidimo apsvarstyti.

Apsvarstytos penkios reglamentavimo priemonės mažinti piktnaudžiavimą anoniminėmis išankstinio mokėjimo priemonėmis. Čia pasirinktą variantą sudaro priemonių derinys, tai yra, (i) įkraunamų ir neįkraunamų išankstinio mokėjimo kortelių naudojimo internete anonimiškumo sumažinimas, (ii) esamos 250 EUR ribos sumažinimas iki 150 EUR, kai anonimiškos išankstinio mokėjimo kortelės naudojamos betarpiškai.

Siekiant pagerinti FŽP prieigą prie įpareigotųjų subjektų turimos informacijos ir jos mainus, buvo apsvarstytos dvi reglamentavimo priemonės. Pasirinkta priemonė – aiškiau nustatyti teisinės FŽP prievoles suderinant 4AMLD tekstą su naujausiais tarptautiniais standartais dėl įgaliojimų, kuriuos privalo turėti FŽP prašydami papildomos informacijos iš įpareigotųjų subjektų.

Siekiant FŽP (ir galimai kitas kompetentingas institucijas, veikiančias kovos su pinigų plovimu / teroristų finansavimu srityje) aprūpinti veiksmingu mechanizmu, kad galėtų laiku gauti informaciją apie banko ir mokėjimo sąskaitų savininkų tapatybę, buvo apsvarstytos

trys reglamentavimo priemonės. Pasirinkta priemonė valstybių narių lygiu įdiegti automatinę centralizuotą struktūrą, tokią kaip centrinis registras arba elektroninių duomenų paieškos sistema, kad būtų galima sparčiai identifikuoti sąskaitų savininkus. Šis mechanizmas būtų tiesiogiai pasiekiamas nacionaliniams FŽP ir galimai kitoms kompetentingoms institucijoms, veikiančioms kovos su pinigų plovimu ar teroristų finansavimu srityje.

Antroji Poveikio vertinimo dalis ypač yra skirta nepakankamo skaidrumo klausimams ir priegios prie tikrųjų savininkų informacijos tvarkymo priemonėms.

Pirmasis nagrinėjamas klausimas – nesisteminis esamų klientų, tokių kaip patikos fondai, kitos juridinės struktūros ir juridiniai asmenys, tokie kaip fondai, esamų tikrųjų savininkų stebėjimas. Tai leidžia apeiti esamus ES skaidrumo standartus, pateiktus Direktyvoje 2011/16/ES dėl administracinio bendradarbiavimo ir slėpti nelegalius pinigus, todėl reikia nustatyti naujas taisykles Sąjungos mastu.

Antrasis nagrinėjamas klausimas – juridinių asmenų tikrųjų savininkų registrų viešumas ir skaidrumas. 4AMLD jau nustato prievolę dėl juridinių asmenų ir juridinių struktūrų tikrųjų savininkų identifikavimo, tos informacijos saugojimo ir diferencijuotų priegios lygių. Siekiant geriau registruoti tokią informaciją ir pagerinti priegią prie jos, Poveikio vertinimas analizavo įvairius variantus nuo (i) dabartinės sistemos išlaikymo iki (ii) 4AMLD pateiktos neprivalomos sistemos pakeitimo privaloma ir (iii) viešos priegios prie informacijos sukūrimo. Sąnaudų, poveikio ir teisėtumo atžvilgiu tinkamiausia pasirinkta priemonė – įpareigoti valstybes nares per registrą atskleisti įmonių ir komercinių patikos fondų bei kitų panašių juridinių struktūrų naudos gavėjų informaciją, tuo pačiu išlaikant būtinybę įrodyti teisėtą interesą dėl informacijos apie patikos fondus ir kitas juridines struktūras, nepriskiriamas prie komercinių struktūrų.

Be to, Poveikio vertinimas aptaria poreikį įdiegti nuoseklia, vieningą visų Sąjungoje įkurtų patikos fondų tikrųjų savininkų informacijos registravimo tvarką. Taigi padedant nuo išsamios dabartinės situacijos ir praktinių problemų, iškilusių diegiant 4AMLD nustatytą registravimo sistemą, analizės, buvo apsvaistytos kelios priemonės: (i) dabartinės sistemos išlaikymas; (ii) registravimas valdymo teisės jurisdikcijoje ir (iii) registravimas administracinėje jurisdikcijoje. Kaip naudingiausia ir aiškiausia pasirinkta (iii) priemonė ir pateikti ją remiantys argumentai: tai valstybes nares mažiausiai apsunkinanti ir lengviausiai įdiegiama priemonė.

- **Pagrindinės teisės**

Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Sąjunga pripažįsta Pagrindinių teisių chartijoje nustatytas teises, laisves ir principus.

Siūlomas priemonės sudaro teisinės nuostatos dėl adekvataus atsako į riziką, susijusią su finansiniu nusikalstamumu, plintančia terorizmo grėsme ir didesnio skaidrumo poreikiu. Šios priemonės padės spręsti ir sumažinti teroristinių išpuolių riziką. Nors galutinis šių priemonių tikslas – finansų sistemos apsauga, jos sieks suteikti visas garantijas išlaikant pusiausvyrą tarp poreikio padidinti saugumą ir poreikio apsaugoti pagrindines teises, tarp jų duomenų apsaugą, ir ekonomines laisves.

Pasiūlymui ypač yra svarbios šios Chartijoje įtvirtintos pagrindinės teisės: teisė į privatų ir šeimos gyvenimą (7 straipsnis), asmens duomenų apsauga (8 straipsnis) ir laisvė užsiimti verslu (Chartijos 16 straipsnis).

4AMLD taikymo srities išplėtimas iki virtualiosios valiutos konvertavimo platformų buvo deramai išanalizuotas teisės į privatų gyvenimą ir asmens duomenų apsaugos požiūriu. AML/CFT teisės aktai reikalauja, kad įgaliojtieji subjektai žinotų savo klientus – bei tam tikrus kitus asmenis, kurie ne visada bus jų klientai (pvz., tikrieji savininkai) – ir įvertintų su jais susijusią pinigų plovimo ir teroristų finansavimo (angl. ML/TF) riziką. Įpareigotieji subjektai privalo šiuo tikslu rinkti, apdoroti ir registruoti asmens duomenis ir kartais tokius duomenis perduoti valdžios įstaigoms (tokioms kaip FŽP) arba kitiems tos pačios grupės fiziniams asmenims. Šie reikalavimai turi poveikį privatiems asmenims tuo pačiu veikdami bendrą saugumą (viešasis interesas). Siūlomi pakeitimai suformuluoti aiškiai ir proporcingai, nustatydami reikalaujamas apsaugos priemones, ir Komisija laiko, kad tai būtina norint stiprinti kovos su pinigų plovimu / teroristų finansavimu efektyvumą ir laikantis naujų tarptautinių standartų. Be to, tikimasi, kad pasiūlytos taisyklės dėl virtualiosios valiutos konvertavimo platformų priskyrimo prie įpareigotųjų subjektų turės teigiamą poveikį ir vartotojams. Virtualiąsias valiutas supančio anonimiškumo sumažinimas stiprins jų sąžiningų naudotojų pasitikėjimą.

Taip pat buvo deramai atsižvelgta į poreikį gerbti laisvę užsiimti verslu ir nors poveikį pajus rinkos žaidėjai, kurie taps įpareigotaisiais subjektais ir kurie iki šiol neatliko jokio deramo patikrinimo (angl. CDD) savo klientams, gebėjimo valdyti virtualiosios valiutos konvertavimo platformą siūlomi pakeitimai nepaveiks.

Sumažinant 4AMLD nustatytą deramo klientų tikrinimo naudojant išankstinio mokėjimo priemones ribą užtikrinama, kad ES teisė atspindės dabartinę rinkos praktiką dėl neįkraunamų kortelių, tuo pačiu gerbdama tokių kortelių naudotojų poreikius ir teisėtus interesus. Kortelės turėtojų tapatybę reikės identifikuoti ir patvirtinti tik virš pasiūlytos ribos arba tada, kai įkraunama arba neįkraunama kortelė bus naudojama apsipirkti internete.

Sugriežtintos taisyklės dėl prieigos prie tikrųjų savininkų informacijos buvo nuodugniai išanalizuotos siekiant išlaikyti pagarbą Chartijos 7 ir 8 straipsniams. Siūlomi pakeitimai siekia tinkamos pusiausvyros tarp poreikio užtikrinti privatumo ir asmens duomenų apsaugą ir didesnio skaidrumo finansinėje bei ekonominėje veikloje poreikio. Suteikiant viešą prieigą prie ekonominę veiklą vykdančių subjektų tikrųjų savininkų informacijos, nustatytos papildomos garantijos trečiosioms šalims, norinčioms vykdyti verslą su šiomis bendrovėmis. Tai leis pilietinei visuomenei, įskaitant žiniasklaidą ar pilietinės visuomenės organizacijas, tiksliau tikrinti informaciją ir padės išlaikyti pasitikėjimą verslo sandorių ir finansų sistemos sąžiningumu. Viešai pasiekiamų duomenų kiekis yra griežtai ribotas ir siejasi tik su tikraisiais savininkais, kaip ekonominiais veikėjais. Sąlygos, kuriomis suteikiama prieiga prie tikrųjų savininkų informacijos, apibrėžtos iš naujo, o aiškios prieigos taisyklės nustatytos iš dalies pakeitus 1^{ąją} Bendrovių teisės direktyvą (Direktyva 2009/101/EB²⁰), Sąjungos teisės aktą, nustatantį bendrovės dokumentų atskleidimo taisykles ir bendrovės prisiimtų įsipareigojimų galiojimą. Dėl patikos fondų ir kitų juridinių asmenų, laikomų komerciniai subjektais, Direktyva remiasi „teisėto intereso“ koncepcija, kaip prieigos prie tikrųjų savininkų informacijos sąlyga.

²⁰ 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/101/EB dėl apsaugos priemonių, kurių valstybės narės reikalauja iš Sutarties 48 straipsnio antroje pastraipoje apibrėžtų bendrovių siekiant apsaugoti narių ir trečiųjų asmenų interesus, koordinavimo, siekiant suvienodinti tokias apsaugos priemones (OL L 258, 2009 10 1, p. 11).

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturi poveikio Sąjungos biudžetui.

5. KITI ELEMENTAI

- **Aiškinamieji dokumentai**

Nelaikoma, kad reikia kokių nors aiškinamųjų dokumentų dėl šio pasiūlymo nuostatų perkėlimo į nacionalinę teisę be tų, kurių jau buvo pareikalauta iš valstybių narių pagal jau įgaliojančias nuostatas 4AMLD ir Direktyvoje 2009/101/EB.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

4AMLD pakeitimais siekiama tokių tikslų:

A. Virtualiosios valiutos konvertavimo platformų priskyrimas prie įpareigotųjų subjektų

Šiuo metu įpareigotuosius subjektus pagal šios Direktyvos taikymo sritį apibrėžia 4AMLD 2 straipsnis. Komisija siūlo iš dalies pakeisti 2 straipsnį, į įpareigotųjų subjektų sąrašą įtraukiant virtualiosios valiutos konvertavimo platformas ir depozicinės piniginių paslaugų teikėjus. Siekiant teisinio tikrumo pasiūlytas ir termino „virtualioji valiuta“ apibrėžimas.

Naujausios analizės Sąjungos ir tarptautiniu mastu pateikė išvalgų apie virtualiųjų valiutų veikimą. Buvo akcentuoti tam tikri pavojai, visų pirma dėl virtualiųjų ir dekretinių valiutų keitimo paslaugos teikėjų. Sandoriai virtualiosiomis valiutomis pasižymi didesniu anonimiškumu nei klasikiniais finansinių lėšų pervedimai, todėl kyla pavojus, kad virtualiąsias valiutas gali naudoti teroristų organizacijos lėšų pervedimui nuslėpti. Galimi kiti pavojai siejami su sandorių negrįžtamumu, apgaulingų operacijų tvarkymo būdais, neskaidriu ir technologiškai sudėtingu šios srities pobūdžiu ir reglamentuojančių saugumo priemonių nebuvimu.

Valdžios įstaigos šiuo metu nevykdo jokio virtualiųjų valiutų pervedimų stebėjimo ES viduje, nes nei Sąjungos mastu, nei atskirose valstybėse narėse nebuvo nustatyta konkrečių privalomų taisyklių tokio stebėjimo sąlygoms sukurti. Siekiant tinkamai reaguoti į pavojus, būtina sukurti sargo funkciją vykdančių keityklų ir depozicinių piniginių paslaugos teikėjų veiklą reglamentuojančią sistemą, suteikti visuomenei prieigą prie įvairių virtualiųjų valiutų schemų. Būdami įgaliojami subjektai pagal 4AMLD, panašiai kaip finansų institucijos jie įgis prievolę įdiegti prevencines priemones ir pranešti apie įtartinus sandorius.

Siūloma priemonė neturi neigiamo poveikio išsklaidytosios operacijų knygos technologijos, kuria remiasi virtualiosios valiutos, naudai ir technologinei pažangai. Elektroninis skaitmeninių grynųjų pinigų platinimas yra potencialiai veiksmingas ir, kitaip nei „fiziniai“ gryniesiems pinigams, turės buhalterinę sandorių knygą, kuri nenaudojama „fiziniams“ gryniesiems pinigams. Pasiūlymas tinkamai atsižvelgia į šiuos privalumus ir pripažįsta faktą, kad virtualiosios valiutos vyriausybėms atskleidė novatoriškus būdus, kaip mažinti sukčiavimą, korupciją, daug popieriaus naudojančio proceso paklaidas ir sąnaudas. Be to, siūloma priemonė atsižvelgia į faktą, kad virtualiųjų valiutų rinka turi potencialą kurti naujus modernius vyriausybių ir piliečių sąveikos būdus, kalbant apie duomenų mainus, skaidrumą ir pasitikėjimą, ir gali suteikti naujų išvalgų dėl turto ir intelektualiosios nuosavybės kilmės ir nuosavybės teisės nustatymo.

Kalbant apie duomenų apsaugą, buvo paskirti nauji įpareigotieji subjektai, kurie tvarkys asmens duomenis (*t. y.* atlikdami deramą kliento patikrinimą). Ši dėl viešosios politikos interesų nustatyta nauja prievolė atsveriami aiškiai apibrėžiant įpareigotuosius subjektus, kurie informuoti apie naujas jiems galiojančias prievoles (finansinių asmens duomenų rinkimas ir apdorojimas internete) ir šiems įpareigojimams būdingus duomenų saugos elementus.

B. Sumažinti didžiausio sandorio tam tikromis išankstinio mokėjimo priemonėmis limitą

Pagal 4AMLD 12 straipsnį bet kuri valstybė narė gali leisti įgaliotiesiems subjektams tam tikromis sąlygomis netaikyti tam tikrų deramo klientų patikrinimo (angl. CDD) priemonių, kalbant apie elektroninius pinigus. Šiuo metu pripažinta išankstinio mokėjimo kortelių keliamą teroristų finansavimo rizika siejama su nuo CDD atleistomis bendros paskirties (įkraunamomis arba neįkraunamomis) išankstinio mokėjimo kortelėmis, kurios veikia vietinėse arba tarptautinėse schemose, ir paprastu šių kortelių panaudojimu internete.

Komisija siūlo (i) sumažinti (nuo 250 iki 150 EUR) ribą neįkraunamoms išankstinio mokėjimo priemonėms, kurioms taikomi tokie CDD veiksmai, ir (ii) panaikinti atleidimą nuo CDD išankstinio mokėjimo korteles naudojant internete.

Tai geriau pasitarnaus atpažinties tikslams ir praplės klientų patvirtinimo reikalavimus. Išankstinio mokėjimo priemonių anonimiškumo apribojimas skatins naudoti tokias priemones vien teisėtiems tikslams ir sumažins jų patrauklumą teroristams bei nusikalstamiems tikslams. Tuo pačiu išankstinio mokėjimo kortelės išliks kaip prieinama priemonė. Komisija pripažįsta, kad jos turi socialinę vertę, padeda skatinti finansinę įtrauktį, gali būti naudingos perkant prekes ir paslaugas internetu ir kaip banko sąskaitų pakaitalas.

Siūlomos priemonės visiškai atitinka dėl išankstinio mokėjimo kortelių 4AMLD nustatytas taisykles ir nesukurs papildomų prievolių tokių priemonių platintojams.

C. Sudaryti FŽP galimybę prašyti informacijos dėl pinigų plovimo ir teroristų finansavimo iš bet kurio įgaliotojo subjekto

Pagal Europos saugumo darbotvarkėje priisiimtus įsipareigojimus Komisija siūlo iš dalies pakeisti 4AMLD 32 straipsnį palengvinant FŽP bendradarbiavimą, suderinant jų prieigos prie informacijos taisykles su naujausiais tarptautiniais standartais.

FŽP atlieka svarbų vaidmenį nustatant tarpvalstybines teroristų tinklų finansines operacijas ir aptinkant jų finansinius rėmėjus. Naujausi tarptautiniai standartai akcentuoja FŽP skirtos informacijos turinio ir prieigos išplėtimo svarbą. Šiuo metu tam tikrose valstybėse narėse tokią informaciją riboja reikalavimas, kad apie įtariamą sandorį pirmiau turi pranešti įpareigotasis subjektas. FŽP privalo turėti galimybę gauti papildomos informacijos iš įpareigotųjų subjektų ir laiku gauti finansinę, administracinę bei teisėsaugos informaciją, reikalingą tinkamam jų funkcijų vykdymui, net ir negavus pranešimo apie įtartiną sandorį.

FŽP mandato reikalauti papildomos informacijos iš bet kurio įpareigotojo subjekto ir turėti tiesioginę prieigą prie įpareigotųjų subjektų turimos informacijos išaiškinimas užtikrins, kad visų valstybių narių teisė bus suderinta su tarptautiniais standartais. Tai FŽP padės geriau pasirengti reikiamos informacijos rinkimui, kad pranešimai apie įtartinus sandorius būtų veiksmingiau tiriami ir paspartėtų teroristų finansavimo ir pinigų plovimo atvejų atskleidimas. Dėl tolesnio sąlygų, kuriomis tokios informacijos užklauskos būtų daromos, nustatymo palikta spręsti valstybėms narėms. Valstybės narės taip pat išlaiko teisę tinkamai nustatyti

veiksmingas ir proporcingas taisyklės dėl gautos informacijos apdorojimo. FŽP privalo gerbti tokios informacijos saugumo ir konfidencialumo taisyklės, įskaitant tokios informacijos tvarkymo, laikymo, platinimo ir saugojimo procedūras bei prieigą prie jos.

D. Sudaryti sąlygas FŽP ir kompetentingoms institucijoms identifikuoti banko ir mokėjimo sąskaitų savininkus

Pagal 4AMLD 57 konstatuojamąją dalį valstybės narės raginamos įdiegti bankininkystės registrų arba elektroninių duomenų paieškos sistemas, kurios FŽP suteiks prieigą prie informacijos apie banko sąskaitas. Šiuo metu tokius mechanizmus turi arba neseniai įdiegė tam tikras valstybių narių skaičius. Tačiau ES mastu nėra prievolės to daryti.

Kadangi ne visos valstybės narės turi mechanizmus, leidžiančius jų FŽP laiku gauti informaciją apie banko ir mokėjimo sąskaitų savininkus, kai kurie FŽP patiria suvaržymų aptinkant nusikaltėlių ir teroristų lėšų srautus nacionaliniu lygiu. Be to, šie FŽP taip pat negali keistis tokia informacija su savo partneriais iš ES ir ne ES šalių, o tai apsunkina tarpvalstybinę prevencinę veiklą.

Komisija siūlo reikalauti, kad valstybės narės įdiegtų automatines centralizuotas sistemas, leidžiančias sparčiai identifikuoti banko ir mokėjimo sąskaitų turėtojus. Valstybės narės galės rinktis, ar įkurti (i) centrinį registrą su banko ir mokėjimo sąskaitų savininkų identifikavimui reikalingais duomenimis ir suteikti visapusišką ir greitą prieigą prie registre laikomos informacijos savo nacionaliniams FŽP ir AML/CFT kompetentingoms institucijoms, ar (ii) kitus centralizuotus mechanizmus, tokius kaip centrinės duomenų paieškos sistemos, kurie leis pasiekti tą patį tikslą.

Pagal šią direktyvą savo įsipareigojimus vykdantys FŽP ir kitos AML/CFT institucijos privalo turėti veiksmingas priemones identifikuoti visas vienam asmeniui priklausančias banko ir mokėjimo sąskaitas per centralizuotą automatines paieškos užklausą. Tai leis greičiau aptikti – ir nacionaliniu, ir tarptautiniu lygiu – įtartinus ML/TF sandorius ir pagerinti prevencinę veiklą.

Valstybėms narėms tai suteiks pakankamai laisvės pasirinkti geriausią būdą šiame pasiūlyme iškeltam tikslui įgyvendinti. Sukūrusios centrinį mechanizmą valstybės narės į jį suves suderintą minimalios informacijos kiekį ir galimai kitą informaciją, kurią jos laikys būtina ir proporcinga pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijai. Tada atitinkamoms finansų institucijoms (ar kitiems subjektams) reikės periodiškai įvesti arba siųsti informaciją į šį mechanizmą ir nustatyti technines ir teisines sąlygas FŽP ir AML/CFT kompetentingų institucijų prieigai prie informacijos.

Tuo pačiu metu, siekiant užtikrinti privatumą ir asmens duomenų apsaugą tokiuose registruose reikėtų saugoti minimalius duomenis, reikalingus AML/CFT tyrimams atlikti, šių duomenų subjektus informuoti, kad jų duomenys registruojami ir pasiekiami FŽP, ir nurodyti kontaktinį centrą dėl teisės susipažinti su duomenimis ir juos ištaisyti. Nacionaliniu lygiu reikės nustatyti ilgiausią saugojimo terminą (su tinkamai pagrįsta jo trukme), taikomą asmens duomenų registravimui registruose, ir numatyti jų sunaikinimo tvarką, kai informacija nurodytai paskirčiai nebebus reikalinga. Prieiga prie tokių registrų ir duomenų bazių turi būti suteikiama tik būtinumo žinoti pagrindu.

E. Suderinti ES poziciją dėl didelės rizikos trečiųjų šalių

Direktyvos 18 straipsnis reikalauja, kad įpareigotieji subjektai taikytų sustiprintą deramą klientų patikrinimą (angl. ECDD priemonės) dirbdami su didelės rizikos trečiosiose šalyse įsteigtais fiziniais arba juridiniais subjektais. 4AMLD 9 straipsnis įgalioja Komisiją deleguotuoju aktu nustatyti didelės rizikos trečiąsias šalis, neturinčias pakankamų AML/CFT sistemų ir todėl keliančias svarbią teroristų finansavimo riziką. Šis deleguotasis aktas turi būti 2016 m. liepos mėn. priimtas ir pateiktas Europos Parlamento ir Tarybos patikrinimui.

Tačiau valstybės narės šiuo metu neprivalo į savo nacionalines sistemas įtraukti specialaus ECDD priemonių sąrašo, todėl egzistuoja įvairialypė ECDD priemonių, skirtų probleminėms šalims, diegimo tvarka.

Šių priemonių suderinimas panaikins arba bent sumažins palankesnės teisinės sistemos ieškojimo riziką, priklausančią nuo griežtesnių ar mažiau griežtų nuostatų taikymo didelės rizikos trečiosioms šalims. Tokiu būdu šalinamos reglamentavimo spragos, kuriomis galėtų pasinaudoti ML/TF veikla.

ECDD siūlomos priemonės visiškai suderintos su Finansinių veiksmų darbo grupės (FAFT) paruoštu veiksmų sąrašu. Tai bus minimalus reikalavimų rinkinys, kurį taikys visos valstybės narės. Viso ECDD rinkinio įdiegimas garantuos visapusiškesnį sandorių stebėjimą, nes apims klientų, verslo santykių tikslo ir pobūdžio, lėšų šaltinio tikrinimą ir sandorių stebėjimą. Be to, taikant sistemingą vyresniosios vadovybės patvirtinimą, finansinių sandorių tvarkymas bus kruopščiau tikrinamas.

Tuo pačiu Sąjungos teisėje turi tinkamai atsispindėti FAFT paruoštas atsakomųjų priemonių sąrašas ir šis pasiūlymas pateikia nebaigtinį rizikos mažinimo priemonių, kurias valstybės narės gali nuspręsti taikyti, sąrašą.

F. Pagerinti prieigą prie tikrųjų savininkų informacijos

4AMLD 30 ir 31 straipsniuose nustatytos informacijos apie bendrovių, patikos fondų ir kitų rūšių juridinių struktūrų galutinį tikrąjį savininką (-us) rinkimo, saugojimo ir prieigos prie jos taisyklės. Tokie subjektai šiuo metu privalo turėti tikslią informaciją apie savo tikruosius savininkus.

4AMLD juridiniams asmenims taiko struktūrizuotą požiūrį, atskirdama bendroves, patikos fondus ir panašias juridines struktūras. Dabartinis pasiūlymas išsaugo šią struktūrą.

– Bendrovės ir kiti juridiniai asmenys

Pagal 4AMLD 30 straipsnį, bet koks teisėtą interesą įrodęs asmuo ar organizacija gali gauti prieigą prie informacijos apie tikruosius savininkus. Realiai naudojamos sudėtingos nuosavybės struktūros, nuslepiančios sąsajas su nusikalstamomis veikomis, mokesčių prievoles, politikoje dalyvaujančių asmenų ir sankcionuotų asmenų ar jurisdikcijų išitraukimą. Tuo pačiu metu skirtingi požiūriai į skaidrumą, susijusį su galutiniais tikraisiais savininkais, kelia problemas ir painiavą bendrovėms, kurioms tenka nemažus išteklius skirti savo sistemoms ir kontrolės priemonėms, o investuotojai, akcininkai ir kitos suinteresuotosios šalys turi kliautis viešai pasiekiamą ir iškart prieinamą informaciją apie sąrašuose esančių bendrovių kontrolę ir savininkus.

Bendrovių tikrųjų savininkų sistemos supratimas yra svarbiausias finansinio nusikalstamumo rizikos mažinimo ir reguliuojamoms įmonėms skirtų prevencijos strategijų elementas. Be to,

ES sistemoje šis aspektas yra pamatinis ryšys tarp prevencinių režimų 4AMLD ir įmonių teisėje, t. y. Direktyvoje 2009/101/EB, Sąjungos teisės akte, kuris nustato bendrovės dokumentų atskleidimo taisyklės. Dabartinis pasiūlymas šį klausimą sprendžia iš dalies keisdamas tą direktyvą, kad valstybės narės privalėtų užtikrinti privalomą riboto informacijos kiekio apie įmonių ir juridinių asmenų, užsiimančių pelno siekiančia veikla, tikruosius savininkus atskleidimą (vieša prieiga), kaip nustatyta SESV 54 straipsnyje. Gera įmonės valdymo infrastruktūra privalo suderinti skaidrumą, atskaitomybę ir integralumą, o tam priklauso žinios apie tikruosius savininkus.

Reikalavimas suteikti viešą prieigą prie tikrųjų savininkų informacijos yra gerai pagrįstas, nes suteiks papildomų garantijų su tomis įmonėmis verslą vykdyti ketinančioms trečiosioms šalims. Norint apsaugoti smulkiuosius investuotojus ir tokias suinteresuotąsias puses, kaip su įmone ar struktūra verslą vykdyti ketinančios trečiosios šalys, reikia prieigos prie patikimos informacijos apie savininkus, įskaitant kontroliuojančių savininkų tapatybę, įmonių ir patikos fondų kontrolės struktūras.

Vieša prieiga taip pat leis pilietinei visuomenei, įskaitant žiniasklaidą ar pilietinės visuomenės organizacijas, tiksliau tikrinti informaciją ir padės išlaikyti pasitikėjimą verslo sandorių ir finansų sistemos sąžiningumu. Tai prisidės prie kovos su piktnaudžiavimu juridiniais asmenimis ir juridinėmis struktūromis, padedant vykdyti tyrimus ir dėl poveikio reputacijai, jei visi, galintys su jais sudaryti sandorius, žinos tikrojo savininko (-ų) tapatybę. Be to, finansų įstaigoms ir institucijoms, įskaitant trečiųjų šalių institucijas, kovojančias su šiais nusikaltimais, tai suteiks galimybę laiku ir veiksmingai gauti informaciją.

– Patikos fondai ir kitos juridinės struktūros

4AMLD kompetentingoms institucijoms ir FŽP suteikia prieigą laiku gauti informaciją apie patikos fondų ir kitų juridinių struktūrų tikruosius savininkus. Įpareigotieji subjektai gali turėti prieigą prie informacijos deramo klientų patikrinimo sistemos ribose. Tikrųjų savininkų informacija apima platų juridinių struktūrų spektrą: tiesioginę patiką pagal bendrąją teisę ir panašias įmones, kaip Treuhand, fiducies ar fideicomiso, bei visas prilyginamas juridines struktūras, tokias kaip fondai. Be to, dabartinės taisyklės reikalauja, kad jei patikos fondas generuoja mokesčius, valstybė narė privalo turėti registrą su tikrųjų savininkų informacija.

Daugelis tokių patikos fondų ir panašių juridinių struktūrų užsiima komercine ar verslo pobūdžio veikla, kad gautų pelną kaip įprastos bendrovės. Todėl šiai patikos fondų kategorijai lieka galioti tie patys argumentai dėl viešos prieigos prie tikrųjų savininkų informacijos. Sąjungos lygiu nustatyta prieigos prie informacijos sistema turi būti nuosekli ir užtikrinti viešą prieigą prie šios kategorijos juridinių asmenų tikrųjų savininkų informacijos.

Tuo pačiu metu patikos fondai ir panašios juridinės struktūros gali būti steigiamos kitais tikslais: šeimos turtui išsaugoti ir naudojimo sąlygoms nustatyti, labdaros ar kitais bendruomenei naudingais tikslais. Tokie patikos fondai ir panašios nekomercinės juridinės struktūros naudojasi kitokia privatumo tvarka. Pagrindiniai duomenys apie tokių subjektų tikruosius savininkus gali būti teikiami tik teisėtą interesą turintiems asmenims arba organizacijoms. Teisėto intereso įrodymo kriterijai taip pat paaiškinti konstatuojamoje dalyje.

Siūlomas metodas atsižvelgia į patikos fondų ir panašių juridinių struktūrų ypatumus. Tokiu būdu nepriklausomai nuo klasifikavimo pagal nacionalinę teisę, atskiriami, iš vienos pusės, patikos fondai su nuosavybe, priklausančia asmeniui ar turima jo vardu, kai tas asmuo užsiima

verslu, kurį sudaro ar kuriam priklauso patikos fondų valdymas, ir šiame pelno siekiančiame versle veikia kaip patikos fondo patikėtinis, ir iš kitos pusės – bet kokie kiti patikos fondai.

Papildomos dalys

i) Registruojamos įmonių struktūros

Pagal 4AMLD 3 straipsnio 6 dalies a punktą, įmonės tikrojo savininko identifikavimui nustatyta ribą sudaro 25 % plus viena akcija arba didesnė nei 25 % nuosavybės dalis. Komisija siūlo 4AMLD nustatyta ribą sumažinti iki 10 % dėl tam tikrų riboto tipo įmonių, kurių naudojimas pinigų plovimui ir mokesčių vengimui kelia specifinę riziką.

Tarpinės įmonės, kurios nevykdo jokios ekonominės veiklos ir skirtos vien tikriesiems savininkams nuo jų turto atsieti, gali gana lengvai apeiti 25% ribą. Ribos sumažinimas, kur egzistuoja specifinė rizika, sumažins įmonių, apie kurias įpareigotieji subjektai turės rinkti papildomą informaciją, spektrą iki tų, kurių panaudojimo nelegaliems tikslams rizika bus aukšta. Tai savo ruožtu pagerins tikrojo savininko (-ų) aptikimą, ypač dėmesį skiriant tarpinių struktūrų funkciją atliekančioms įmonėms, kurios pačios nesukuria pajamų, bet daugiausia nukreipia pajamas iš kitų šaltinių (apibūdintos kaip *pasyvūs nefinansiniai subjektai* pagal Direktyvą 2011/16/ES).

ii) Esami klientai

Pagal 4AMLD 14 straipsnio 5 dalį, patikos fondo patikėtojas identifikuojamas atlikus deramą klientų patikrinimą. Komisija siūlo reikalauti sistemingo esamų klientų, tokių kaip patikos fondai, kitos juridinės struktūros ir juridiniai asmenys, tokie kaip fondai, esamų tikrųjų savininkų stebėjimo.

Potencialaus lėšų / turto šaltinio, kur paprastai ir slypi pinigų plovimo rizika, neįmanoma patikimai įvertinti, neatlikus tokios sistemingos peržiūros. Be sistemingo stebėjimo tam tikrais atvejais nėra galimybės laiku nustatyti ir įvertinti rizikos. Atliekant deramą patikrinimą tiksliniams esamiems klientams, pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikai įvertinti tinkamu laiku ir reaguoti į ją gali sukliudyti atnaujintos informacijos apie klientus trūkumas, taip sukuriant progą paslėpti nelegalius pinigus.

Be 4AMLD reikia papildomai atsižvelgti į šiuo požiūriu aktualias kitas Sąjungos teisės taisykles. Tikrųjų savininkų informacijos apimtis pagal 4AMLD tiesiogiai paveiks pranešimų teikimo tvarką pagal Direktyvą 2011/16/ES. Pastaroji reikalauja, kad finansų institucijos gautų *pasyvaus nefinansinio subjekto*, kurio jau esamų sąskaitų likutis viršija 1 milijoną JAV dolerių, tikrojo savininko paties paruoštą sertifikatą, kaip nustatyta remiantis Bendruoju pranešimų standartu (angl. CRS), sukurtu Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijoje (OECD). Su šia finansų institucijai priskirta prievole susisiekti su pasyviu nefinansiniu subjektu galima pasiekti sinergiją, panaudojus šį kontaktą tikrųjų savininkų informacijai atnaujinti pagal naujausią žinių standartą.

iii) Patikos fondų stebėseną ir registravimą

Pagal 4AMLD 31 straipsnį, valstybės narės privalo reikalauti, kad „pagal jų teisę valdomi“ patikos fondai rinktų ir turėtų adekvačią, tikslią ir atnaujintą informaciją – ypač apie patikėtinį. Tas pats straipsnis reikalauja, kad valstybės narės nacionaliniu lygiu įkurtų centralizuotus patikos fondų, kurie „generuoja mokesčius“, tikrųjų savininkų registrus.

Komisija siūlo išaiškinimą, kad valstybė narė, kuriai taikomos šios prievolės, yra ta valstybė, kurioje administruojamas patikos fondas.

Dabartiniai su „valdymo įstatymu“ ir „mokesčių generavimu“ susiję kriterijai suprantami skirtingai ir turi būti paaiškinti. Ypač pagal dabartinį 31 straipsnio tekstą galima manyti, kad kol valstybė narė nepripažįsta patikos fondų pagal savo teisę, šiai valstybei narei negalioja jokia prievolė stebėti ir registruoti jos teritorijoje administruojamų patikos fondų. Tai kelia pavojų, kad registracijoje atsiras spragų, ir neatitinka direktyvos reikalavimų dėl skaidrumo siekimo. Be to, reikalaujamo registravimo apribojimas vien tik mokesčius generuojančiais patikos fondais ne visiškai atitinka platesnę prievolę pagal direktyvą identifikuoti visų tipų patikos fondus prieš pradėdant verslo santykius.

Dabartinės direktyvos nuostata nenuosekli ir dėl to, kad dabartinė registravimo tvarka nuo registravimo atleidžia patikos fondus, kurie dėl mokesčių sistemų nesuderinimo nepatenka į valstybių narių apmokestinimo tvarkos taikymo sritį (pvz., jei niekur neturi rezidavimo mokesčių tikslais vietos). Tokie patikos fondai ne tik nemoka mokesčių, bet ir niekur neregistruojami.

Komisijos siūlymas atitinka FAFT gaires dėl skaidrumo ir tikrųjų savininkų.

iv) Nacionalinių registrų sujungimas

4AMLD pabrėžia poreikį užtikrinti saugų ir veiksmingą nacionalinių tikrųjų savininkų registrų sujungimą. Komisija gavo užduotį iki 2019 m. birželio mėn., parengti ataskaitą įvertinant sujungimo sąlygas, technines specifikacijas ir procedūrą.

Be galo svarbu skubiai reaguoti į riziką, kurią gali sukelti tarpvalstybinis piktnaudžiavimas juridiniais asmenimis ir juridinėmis struktūromis. Tad Komisija siūlo tiesiogiai sujungti šiuos registrus.

Sujungimas leis kompetentingoms institucijoms, FŽP ir įpareigotiesiems subjektams pačiu lengviausiu ir veiksmingiausiu būdu identifikuoti tikruosius savininkus ir padidins skaidrumo reikalavimus bendrovėms bei patikos fondams. Taip pat visuomenei bus sudaryta galimybė ES mastu gauti tikrųjų savininkų informaciją.

Apskritai tariant, naujas požiūris į įmonių skaidrumą ir prieigą prie tikrųjų savininkų informacijos apima visus aspektus, kurie šiuo metu sudaro tikrųjų savininkų informacijos schemą: kas registruojama (įmonės, apie kurias registruojama informacija), kur turi vykti registracija (kuri valstybė narė atsakinga už minėtos įmonės registraciją), kam suteikta prieiga prie informacijos (aiškesnė prieiga prie informacijos apie tikruosius savininkus), kaip turi sąveikauti nacionaliniai registrai.

G. Tam tikrų esamų nuostatų išaiškinimas

(i) Kompetentingų institucijų koncepcija

Nors minimas visame direktyvos tekste, terminas „kompetentingos institucijos“ ne visada aiškus. Dėl to Sąjungoje kilo skirtingos interpretacijos. Pasiūlymas turi šį klausimą išaiškinančią konstatuojamąją dalį.

(ii) Uždarąjo ciklo kortelių neįtraukimas

Uždarąjo ciklo kortelės – tai išankstinio mokėjimo kortelės, kurias galima naudoti tik prekėms ir paslaugoms pirkti išleidėjo patalpose arba uždarame paslaugų teikėjų tinkle pagal tiesioginį komercinį susitarimą su profesionaliu išdavėju; arba naudoti tik labai ribotam prekių ar paslaugų asortimentui. Atsižvelgiant į labai mažą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo

riziką, susijusią su uždarojo ciklo kortelėmis, joms netaikomas elektroninių pinigų apibrėžimas pagal 4AMLD, tai atitinka Direktyvos 2009/110/EB poziciją²¹.

iii) Visiškas suderinamumas su elektroninio identifikavimo nuostatomis

Vienas iš 4AMLD tikslų – tinkamai identifikuoti ir patvirtinti sandorio ir (arba) mokėjimo šalis (fizinius arba juridinius asmenis). Dėl to elektroninio identifikavimo ir patikimumo užtikrinimo paslaugos (reguliuojamos eIDAS reglamentu) yra svarbios atidarant banko sąskaitas, gaunant finansavimą ir (arba) sekant elektroninius sandorius. Šiuo metu vienas skaitmeninės bendrosios rinkos kertinių akmenų yra eIDAS sistema, apimanti visus elektroninės atpažinties ir autentiškumo patvirtinimo elementus.

4AMLD reikia atnaujinti pagal naują paskelbtųjų eID schemų ir priemonių abipusio pripažinimo teisinę sistemą, pateikiant aiškią nuorodą į technines priemones, nustatytas eIDAS reglamente, ir pašalinant bet kokią galimą nesuderinamumą.

Tokios nuorodos į eIDAS reglamento nustatytus elektroninius identifikavimo būdus turi būti įtrauktos į 4AMLD 13 straipsnio 1 dalį, 27 straipsnio 2 dalį, 40 straipsnio 1 dalies a ir b punktus ir į III priedą. Pirminių dokumentų kopijas, elektroninius patikimus, liudijimus ir kredencialus reikia pripažinti tinkamais tapatybės patvirtinimo būdais pagal 4AMLD.

²¹ 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/110/EB dėl elektroninių pinigų įstaigų steigimosi, veiklos ir riziką ribojančios priežiūros, iš dalies keičianti Direktyvas 2005/60/EB ir 2006/48/EB ir panaikinanti Direktyvą 2000/46/EB (OL L 267, 2009 10 10, 7 psl.).

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA**iš dalies keičianti Direktyvą (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos ir iš dalies keičianti Direktyvą 2009/101/EB**

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 50 ir 114 straipsnius,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdama į Europos Centrinio Banko nuomonę²²,
atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę²³,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros,
kadangi:

- 1) Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva (ES) 2015/849²⁴ sudaro pagrindinę teisinę priemonę dėl Sąjungos finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos. Ši Direktyva, kuri iki 2017 m. birželio 26 d. bus perkelta į nacionalinę teisę, nustato išsamią programą, skirtą lėšų ar turto kaupimo terorizmo tikslams problemai spręsti reikalaujant, kad valstybės narės atpažintų, suprastų ir mažintų pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką.
- 2) Paskutiniai teroristų išpuoliai atskleidė naujas tendencijas – ypač dėl būdų, kuriais teroristų grupuotės finansuoja ir atlieka savo operacijas. Kaip alternatyva finansų sistemoms, vis labiau, populiarėja tam tikros šiuolaikinių technologijų paslaugos, kurios nepatenka į Sąjungos teisės aktų taikymo sritį arba naudojasi lengvatomis, kurių nebegalima pateisinti. Norint neatsilikti nuo vis stiprėjančių tendencijų, reikia imtis tolesnių priemonių esamai prevencinei sistemai stiprinti.
- 3) Įgyvendinant Direktyvos (ES) 2015/849 tikslus, visus šios direktyvos pakeitimus reikia suderinti su Sąjungos veikla, vykdoma kovos su terorizmu ir teroristų finansavimo srityje. Europos saugumo darbotvarkė²⁵ išskėlė dar veiksmingesnių ir

²² OL C [...], [...], p. [...].

²³ OL C [...], [...], p. [...].

²⁴ 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB (OL L 141, 2015 6 5, 73 psl.).

²⁵ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos saugumo darbotvarkė“, COM(2015) 185 galutinis.

išsamesnių priemonių prieš teroristų finansavimą poreikį pabrėždama, kad įsiskverbimas į finansų rinkas sudaro sąlygas teroristų finansavimui. 2015 m. gruodžio 17–18 d. Europos Tarybos išvados irgi pabrėžė poreikį visose srityse skubiai imtis tolesnių priemonių prieš terorizmo finansavimą.

- 4) Komisija priėmė tolesnio kovos su teroristų finansavimu stiprinimo veiksmų planą,²⁶ kuris akcentuoja poreikį prisitaikyti prie naujų grėsmių ir tuo tikslu iš dalies pakeisti Direktyvą (ES) 2015/849.
- 5) Sąjungos priemonės taip pat privalo tiksliai atspindėti tarptautiniu lygiu vykdomą plėtrą ir išipareigojimus. JT Saugumo Tarybos rezoliucija 2199 (2015) primygtinai ragina valstybes užkirsti kelią teroristų grupuočių prieigai prie tarptautinių finansų institucijų.
- 6) Virtualiųjų ir dekretinių (tai yra, teisėta mokėjimo priemone paskelbtų) valiutų konvertavimo paslaugos teikėjai ir virtualiųjų valiutų depozicinės piniginės paslaugos teikėjai neprivalo atskleisti įtartinės veiklos. Tad teroristų grupuotės gali pervesti pinigus į Sąjungos finansų sistemą arba virtualiųjų valiutų tinkluose maskuodami pervedimus arba pasinaudodami tam tikru šių platformų anonimiškumo laipsniu. Todėl būtina išplėsti Direktyvos (ES) 2015/849 taikymo sritį įtraukiant virtualiųjų valiutų konvertavimo platformas ir depozicinės piniginės paslaugos teikėjus. Kompetentingos institucijos privalo turėti galimybę stebėti virtualiųjų valiutų naudojimą. Tai būtų subalansuotas ir proporcingas metodas, apsaugantis techninę pažangą ir aukšto lygio skaidrumą, pasiektą alternatyvioje finansų ir socialinio verslumo srityje.
- 7) Virtualiųjų valiutų patikimumas nedidės, jei jos bus naudojamos nusikalstamais tikslais. Anonimiškumas šiuo atveju labiau kliudys, o ne padės naujoms virtualiosioms valiutomis ir jų potencialios naudos sklaidai. Virtualiųjų valiutų konvertavimo platformų ir depozicinės piniginės paslaugos teikėjų įtrauktis neišspręs iki galo sandorių virtualiąja valiuta anonimiškumo klausimo, nes didelė virtualiųjų valiutų sferos dalis išliks anonimiška, kadangi naudotojai gali sudaryti sandorius ir be konvertavimo platformų ar depozicinės piniginės paslaugos teikėjų. Kovodami su anonimiškumo keliama rizika nacionaliniai finansinės žvalgybos padaliniai (FŽP) privalo turėti galimybę susieti virtualiosios valiutos adresą su virtualiųjų valiutų savininko tapatybe. Be to, reikia toliau analizuoti galimybę leisti naudotojams pateikti savanorišką pranešimą nurodytoms institucijoms.
- 8) Vietinės valiutos (dar vadinamos papildomomis valiutomis), kurios naudojamos labai ribotuose tinkluose, tokiuose, kaip miestas ar regionas, ir turi labai mažai naudotojų, nelaikomos virtualiosiomis valiutomis.
- 9) Kai veikla vykdoma su fiziniiais arba juridiniais asmenimis, įsteigtais didelės rizikos trečiosiose šalyse, valstybės narės privalo reikalauti, kad įgaliotieji subjektai taikytų sustiprintas deramo klientų patikrinimo priemones rizikai valdyti ir sumažinti. Tad kiekviena valstybė narė nacionaliniu lygiu nustato sustiprinto deramo patikrinimo priemonių, taikytinų didelės rizikos trečiosioms šalims, tipą. Šie skirtingi valstybių narių metodai sukuria silpnas vietas verslo ryšių valdyme su Komisijos nustatytomis didelės rizikos trečiosiomis šalimis. Šiomis spragomis gali panaudoti teroristai lėšų į Sąjungos finansų sistemą ir iš jos siuntimui. Svarbu padidinti Komisijos parengto

²⁶

Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai dėl kovos su teroristų finansavimu stiprinimo veiksmų plano, COM(2016) 50 galutinis.

didelės rizikos trečiųjų šalių sąrašo veiksmingumą toms šalims taikant Sąjungos lygiu suderintą tvarką. Šis suderintas metodas pirmiausia turi susitelkti į sustiprintą deramą klientų patikrinimą. Nepaisant to, valstybėms narėms ir įpareigotiesiems subjektams reikia leisti greta sustiprinto klientų patikrinimo priemonių taikyti papildomas rizikos mažinimo priemones pagal tarptautinius įsipareigojimus. Pinigų plovimo prevencijos ir kovos su teroristų finansavimo srities kompetentingos tarptautinės organizacijos ir standartų kūrėjai gali paraginti taikyti atitinkamas atsakomąsias priemones tarptautinei finansų sistemai apsaugoti nuo esamos didelės pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos, kurią skleidžia įvairios šalys. Valstybės narės privalo priimti ir taikyti papildomas riziką mažinančias priemones didelės rizikos trečiosioms šalims, kurias nustatė Komisija, atsižvelgdamos į raginimus imtis atsakomųjų priemonių, pavyzdžiui tokias, kuriuos pateikė Finansinių veiksmų darbo grupė (FAFT).

- 10) Dėl augančio ML/TF grėsmių ir pažeidžiamumo pobūdžio Sąjunga privalo įdiegti integruotą metodą nacionaliniams AML/CFT režimams suderinti su reikalavimais Sąjungos mastu, atsižvelgiant į šių nacionalinių režimų veiksmingumo vertinimą. Stebėdama teisingą Sąjungos reikalavimų perkėlimą į nacionalines sistemas, veiksmingą jų įdiegimą ir galią sukurti stiprų prevencinį režimą šioje srityje, Komisija savo vertinimą turėtų paremti nacionalinėmis rizikos sistemomis, nedarant poveikio pinigų plovimo prevencijos ir kovos su teroristų finansavimu srityje kompetentingų tarptautinių organizacijų ir standartų kūrėjų, tokių kaip FAFT arba Pinigų plovimo prevencijos priemonių įvertinimo ekspertų komitetas (MONEYVAL), atliktam vertinimui.
- 11) Bendros paskirties išankstinio mokėjimo kortelės turi teisėtą panaudojimo būdą ir prisideda prie finansinės įtraukties. Tačiau anonimiškas išankstinio mokėjimo kortelės lengva panaudoti teroristinių išpuolių ir logistikos finansavimui. Todėl be galo svarbu iš teroristų atimti šiuos jų operacijų finansavimo būdus, toliau mažinant limitus ir didžiausias sumas, iki kurių įpareigotiesiems subjektams leidžiama netaikyti tam tikrų deramo klientų patikrinimo priemonių, pateiktų Direktyvoje (ES) 2015/849. Tad deramai atsižvelgus į klientų poreikį naudoti bendros paskirties išankstinio mokėjimo priemones ir nedraudžiant tokių priemonių naudojimo dėl socialinės ir finansinės įtraukties skatinimo, labai svarbu sumažinti dabartines ribas, nustatytas anonimiškoms bendros paskirties išankstinio mokėjimo kortelėms, ir neatleisti nuo deramo klientų patikrinimo, kai jos naudojamos internete.
- 12) Sąjungoje išduotų anonimiškų išankstinio mokėjimo kortelių naudojimas iš esmės apsiriboja tik Sąjungos teritorija, bet tas ne visada galioja tokioms kortelėms, išduotoms trečiosiose šalyse. Tad svarbu užtikrinti, kad už Sąjungos ribų išduotas anonimiškas išankstinio mokėjimo kortelės bus galima naudoti Sąjungos viduje, tik jei jos atitiks lygiaverčius reikalavimus, kaip nustatyti Sąjungos teisėje. Ši taisyklė turi visiškai atitikti Sąjungos įsipareigojimus dėl tarptautinės prekybos – ypač Bendrojo susitarimo dėl prekybos paslaugomis nuostatas.
- (13) FŽP atlieka svarbų vaidmenį nustatant teroristų tinklų finansines operacijas – ypač tarpvalstybines – ir aptinkant jų finansinius rėmėjus. Kadangi nėra privalomų tarptautinių standartų, išlieka dideli FŽP funkcijų, kompetencijų ir galių skirtumai. Tačiau šie skirtumai neturėtų paveikti FŽP veiklos, ypač gebėjimo rengti prevencines analizes remiant visas už žvalgybą, tiriamąją ir teismų veiklą atsakingas institucijas bei tarptautinį bendradarbiavimą. FŽP privalo gauti informaciją ir be kliūčių ja keistis, įskaitant atitinkamą bendradarbiavimą su teisėsaugos institucijomis. Visose įtariamų nusikaltimų bylose ir ypač bylose dėl terorizmo finansavimo informacija turi būti teikiama tiesiogiai, greitai ir be nederamos gaisaties. Tad be galo svarbu toliau stiprinti

FŽP veiksmingumą ir efektyvumą, aiškiau nustatant FŽP galias ir savitarpio bendradarbiavimą.

- (14) FŽP privalo turėti galimybę iš įpareigotojo subjekto gauti visą su savo veikla susijusią reikiamą informaciją. Nesuvaržyta prieiga prie informacijos be galo svarbi užtikrinant, kad pinigų srautai bus tinkamai sekami, nelegalūs tinklai ir srautai nustatomi ankstyvoje fazėje. Kai FŽP prireikia papildomos informacijos iš įpareigotųjų subjektų įtarimo dėl pinigų plovimo pagrindu, toki įtarimą gali sukelti ne tik anksčiau FŽP gautas pranešimas apie įtartą sandorį, bet ir kitos priemonės, tokios kaip FŽP atlikta analizė, kompetentingų institucijų atlikta žvalgyba ar kito FŽP turima informacija. Taigi FŽP privalo turėti galimybę gauti informaciją iš bet kokio įpareigotojo subjekto, net jei konkretus įpareigotasis subjektas prieš tai nebūtų pateikęs pranešimo. FŽP taip pat privalo turėti galimybę gauti tokią informaciją kito Sąjungos FŽP pateikto prašymo pagrindu ir keistis informacija su prašymą pateikusių FŽP.
- 15) FŽP ir kitų kompetentingų institucijų pavėluotai gaunama informacija apie banko ir mokėjimo sąskaitų savininkų tapatybę gali sukliudyti aptikti su terorizmu siejamų lėšų pervedimą. Nacionaliniai duomenys, leidžiantys identifikuoti vienam asmeniui priklausančias banko ir mokėjimų sąskaitas, yra fragmentiški, todėl FŽP ir kitos kompetentingos institucijos negali jų gauti laiku. Tad be galo svarbu visose valstybėse narėse įkurti centralizuotus automatinius mechanizmus, tokius kaip registras ar duomenų paieškos sistema, kurie veiksmingai padėtų laiku gauti informaciją apie banko ir mokėjimo sąskaitų savininkus, jų įgaliotinius ir tikruosius savininkus.
- 16) Gerbiant privatumą ir saugant asmens duomenis, tokiuose registruose reikia laikyti minimalų duomenų, reikalingų AML tyrimams atlikti, kiekį. Tų duomenų subjektus reikia informuoti, kad jų duomenys registruojami ir pasiekiami FŽP, bei nurodyti kontaktinį centrą, kur jie galėtų patikrinti ir ištaisyti duomenis. Perkeldamos šias nuostatas į nacionalinę teisę valstybės narės turi nustatyti ilgiausią saugojimo terminą (su tinkamai pagrįsta jo trukme), taikomą asmens duomenų registravimui registruose, ir numatyti jų sunaikinimo tvarką, kai informacija nurodytai paskirčiai nebebus reikalinga. Prieiga prie registrų ir duomenų bazių turi būti suteikiama tik būtinumo žinoti pagrindu.
- 17) Tikslus fizinių ir juridinių asmenų duomenų identifikavimas ir patvirtinimas be galo svarbus kovojant su pinigų plovimu arba teroristų finansavimu. Naujausia techninė pažanga sandorių ir mokėjimų skaitmeninimo srityje leidžia saugiai atlikti nuotolinę arba elektroninę identifikaciją. Į šias identifikavimo priemones, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 910/2014²⁷, reikia ypač atsižvelgti dėl paskelbtųjų elektroninės atpažinties schemų ir priemonių, suteikiančių aukšto lygio saugumo įrankius ir lyginamąjį kriterijų, pagal kurį būtų tikrinami nacionaliniai identifikavimo metodai. Tad galiojančiomis identifikavimo priemonėmis labai svarbu pripažinti saugias elektronines pirminių dokumentų kopijas, elektroninius patikimus, liudijimus arba kredencialus.
- 18) Direktyvos (ES) 2015/849 3 straipsnio 6 dalies a punkte nustatyta riba dėl tikrųjų savininkų vienodai galioja tikroms verslo įmonėms ir toms, kurios nevykdo aktyvios verslo veiklos, bet daugiausia naudojamos kaip tarpinė struktūra tarp turto arba pajamų ir galutinio tikrojo savininko. Pastarosios gali lengvai apeiti nustatytą ribą ir taip nebus

²⁷ 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB (OL L 257, 2014 8 28, 73 psl.).

identifikuoti fiziniai asmenys, kurie yra galutiniai juridinio asmens savininkai arba jį kontroliuoja. Siekiant geriau išaiškinti tikrųjų savininkų informaciją, kalbant apie įmonės formą naudojančias tarpines struktūras, svarbu nustatyti specialią ribą, nuo kurios būtų galima nustatyti savininkus.

- 19) Esamų klientų analizės dabartinėje sistemoje metodas remiasi rizika grindžiamu principu. Tačiau atsižvelgiant į didesnę pinigų plovimo, teroristų finansavimo ir su tam tikromis tarpinėmis struktūromis susijusių pirminių nusikaltimų riziką, šis metodas gali nepadėti laiku aptikti ir įvertinti rizikos. Todėl svarbu taip pat užtikrinti metodišką tam tikrų, aiškiai apibrėžtų jau esamų klientų kategorijų stebėseną.
- 20) Šiuo metu valstybės narės privalo užtikrinti, kad jų teritorijoje įsteigti juridiniai asmenys gautų ir saugotų tinkamą, tikslią ir atnaujintą informaciją apie savo tikruosius savininkus. Tikslios ir atnaujintos informacijos apie tikrąjį savininką poreikis yra esminis veiksnys randant nusikaltėlius, kurie priešingu atveju savo tapatybę galėtų dangstyti įmonės struktūra. Tarpusavyje susijusi pasaulinė finansų rinka palengvina lėšų slėpimą ir kilnojimą po visą pasaulį, o pinigų plovėjai ir teroristų finansuotojai bei kiti nusikaltėliai vis labiau išnaudoja šią galimybę.
- 21) Reikia aiškiau nustatyti specifinį veiksni, nuo kurio priklausys, kuri valstybė narė bus atsakinga už patikos fondų ir panašių juridinių struktūrų tikrųjų savininkų informacijos stebėjimą ir registravimą. Siekiant išvengti to, kad dėl valstybių narių teisės sistemų skirtumų tam tikri patikos fondai niekur Sąjungoje nebus stebimi ir registruojami, visi patikos fondai ir panašios juridinės struktūros turi būti registruojamos ten, kur yra administruojamos. Kad būtų užtikrintas veiksmingas patikos fondų tikrųjų savininkų informacijos stebėjimas ir registravimas, valstybės narės privalo bendradarbiauti ir tarpusavyje.
- 22) Vieša prieiga nustačius privalomą tam tikros bendrovių tikrųjų savininkų informacijos atskleidimą suteiks papildomų garantijų trečiosioms šalims, norinčioms vykdyti verslą su šiomis bendrovėmis. Kai kurios valstybės narės ėmėsi priemonių arba paskelbė ketinimą tikrųjų savininkų registruose esančią informaciją padaryti pasiekiamą visuomenei. Dėl fakto, kad ne visos valstybės narės informaciją padarys viešai pasiekiamą arba skirsis pasiekiamos informacijos pobūdis ir prieiga prie, Sąjungoje gali susidaryti skirtingi trečiųjų šalių apsaugos lygiai. Gerai veikiančioje vidaus rinkoje reikalingas koordinavimas iškraipymams išvengti.
- 23) Vieša prieiga taip pat leis pilietinei visuomenei, įskaitant žiniasklaidą ar pilietinės visuomenės organizacijas, tiksliau tikrinti informaciją ir padės išlaikyti pasitikėjimą verslo sandorių ir finansų sistemos sąžiningumu. Tai prisidės prie kovos su piktnaudžiavimu juridiniais asmenimis ir juridinėmis struktūromis, padedant vykdyti tyrimus ir dėl poveikio reputacijai, jei visi, galintys su jais sudaryti sandorius, žinos tikrųjų savininkų tapatybę. Be to, finansų įstaigoms ir institucijoms, įskaitant trečiųjų šalių institucijas, kovojančias su šiais nusikaltimais, tai suteiks galimybę laiku ir veiksmingai gauti informaciją.
- 24) Investuotojų ir visuomenės pasitikėjimas finansų rinkomis didžia dalimi priklauso nuo tikslios informacijos atskleidimo tvarkos, užtikrinančios tikrųjų savininkų ir bendrovių kontrolės struktūrų skaidrumą. Tai ypač galioja įmonių valdymo sistemoms, kurioms būdinga koncentruota nuosavybė kaip Sąjungoje. Viena vertus, didieji investuotojai su svarbiomis teisėmis į balsavimą ir grynųjų pinigų srautus gali paskatinti ilgalaikį augimą ir stabilią veiklą. Tačiau antra vertus, kontroliuojantys tikrieji savininkai su dideliu balsuotojų bloku įmonės turtą ir galimybes gali nukreipti asmeninei naudai smulkiųjų investuotojų sąskaita.

- 25) Todėl valstybės narės turi suteikti pakankamai nuoseklią ir suderintą prieigą prie tikrųjų savininkų informacijos centriniuose registruose, kur būtų sukaupta tikrųjų savininkų informacija, nustatant aiškia viešos prieigos tvarką, kad trečiosios šalys galėtų visoje Sąjungoje išsiaiškinti tikruosius bendrovių savininkus. Todėl būtina iš dalies pakeisti Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvą 2009/101/EB²⁸, siekiant suderinti bendrovių tikrųjų savininkų informacijos atskleidimo nacionalines nuostatas, ypač dėl to, kad būtų apsaugoti trečiųjų šalių interesai.
- 26) Reikia siekti geros pusiausvyros – ypač tarp visuomenės poreikio įmonių skaidrumui ir pinigų plovimo prevencijai bei duomenų subjektų pagrindinių teisių. Visuomenei prieinami duomenys turi būti riboti, aiškiai ir išsamiai apibrėžti ir bendro pobūdžio, siekiant kuo labiau sumažinti potencialią žalą tikriesiems savininkams. Tuo pačiu metu visuomenei pasiekama informacija negali stipriai skirtis nuo paskutiniu metu sukaupytų duomenų. Siekiant sumažinti poveikį teisei į pagarbą jų privačiam gyvenimui apskritai ir ypač jų asmens duomenų apsaugai, ši informacija turi iš esmės sietis su verslo įmonių ir patikos fondų tikrųjų savininkų statusu ir griežtai apsiriboti ekonominės veiklos, kurią vykdo tikrieji savininkai, sfera.
- 27) Tikrųjų savininkų informacijos atskleidimas turi vykti taip, kad vyriausybės ir reglamentavimo institucijos galėtų sparčiai reaguoti į alternatyvius investavimo būdus, tokius kaip išvestinės finansinės akcijų priemonės, už kurias atsiskaitoma grynaisiais pinigais. Kita vertus, teisėtai akcininkų daugumai negalima kliudyti aktyviai vykdyti sąrašuose esančių įmonių valdymo priežiūros. Vis labiau į tarptautinę sferą orientuotų ir vis sudėtingesnių finansų rinkų veikimui užtikrinti reikalingos nacionalinių priežiūros institucijų veiksmingai įdiegtos teisės normų taisyklės ir reikalavimai, leidžiantys keistis informacija tarptautiniu mastu.
- 28) Reikia viešai atskleisti tikrųjų savininkų asmens duomenis, kad trečiosios šalys ir visa pilietinė visuomenė žinotų, kas yra tikrieji savininkai. Sustiprinta visuomenės kontrolė padės išvengti piktnaudžiavimo juridiniais asmenimis ir juridinėmis struktūromis, įskaitant mokesčių vengimą. Todėl labai svarbu, kad ši informacija būtų viešai pasiekama per nacionalinius registrus ir jungtinę registrų sistemą 10 metų nuo tada, kai įmonė bus išbraukta iš registro. Tačiau valstybės narės privalo turėti galimybę įstatymais nustatyti informacijos apie tikruosius narius tvarkymą, įskaitant asmens duomenis kitiems tikslams, jei toks tvarkymas atitiks viešąjį interesą, bus būtinas ir proporcingas demokratinės visuomenės teisėtam tikslui siekti.
- 29) Be to, tuo pačiu proporcingo ir subalansuoto metodo užtikrinimo ir teisės į privatų gyvenimą bei asmens duomenų apsaugos tikslu valstybės narės turi nustatyti išimtis dėl informacijos atskleidimo ir prieigos prie registruose laikomos tikrųjų savininkų informacijos išskirtinėmis aplinkybėmis, kai informacija galėtų sukelti tikrajam savininkui sukčiavimo, pagrobimo, šantažo, prievartos ar bauginimo riziką.
- 30) Asmens duomenų tvarkymui pagal šią direktyvą taikoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB²⁹, kurią pakeis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679³⁰.

²⁸ 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/101/EB dėl apsaugos priemonių, kurių valstybės narės reikalauja iš Sutarties 48 straipsnio antroje pastraipoje apibrėžtų bendrovių siekiant apsaugoti narių ir trečiųjų asmenų interesus, koordinavimo, siekiant suvienodinti tokias apsaugos priemones (OL L 258, 2009 10 1, p. 11).

²⁹ 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmens apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995 11 23, p. 31).

- 31) Dėl to fiziniai asmenys, kurių asmens duomenys, kaip tikrųjų savininkų informacija, laikomi nacionaliniuose registruose, turi būti informuoti apie jų asmens duomenų paskelbimą prieš tų duomenų publikavimą. Be to, prieiga turi būti suteikta tik prie tokių asmens duomenų, kurie bus atnaujinti ir atitiks realius tikruosius savininkus, o savininkai turi būti informuoti apie jų teises pagal dabartinę Sąjungos duomenų apsaugos teisės sistemą, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2016/679 ir Direktyvoje (ES) 2016/680³¹, ir procedūras šiems teisėms realizuoti.
- 32) Ši direktyva nepažeidžia asmens duomenų, kuriuos tvarko kompetentingos institucijos pagal Tarybos pamatinį sprendimą 2008/977/TVR³², kuri pakeis Europos parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680³³, apsaugos.
- 33) Šiuo metu bendrovės ir panašūs juridiniai asmenys, veikiantys Sąjungoje, turi prievolę registruoti savo tikrųjų savininkų informaciją, tačiau ta pati prievolė netaikoma visiems patikos fondams ir kitoms juridinėms struktūroms, pasižyminčiomis panašiomis savybėmis, tokioms kaip Sąjungoje įkurti Treuhand, fiducies arba fideicomiso. Norint užtikrinti, kad visų Sąjungoje veikiančių juridinių asmenų ir kitų juridinių struktūrų tikrieji savininkai būtų tinkamai identifikuoti ir stebimi nuosekliomis ir lygiavertėmis sąlygomis, patikėtinių patikos fondų tikrųjų savininkų informacijos registravimo taisyklės turi atitikti įdiegtas bendrovių tikrųjų savininkų registravimo taisykles.
- 34) Svarbu atsižvelgti į patikos fondų ir panašių juridinių struktūrų ypatumus, kiek tai susiję su viešai pasiekiamą informacija apie jų tikrąjį savininką. Nepriklausomai nuo klasifikavimo pagal nacionalinę teisę, reikia atskirti, iš vienos pusės, patikos fondus su nuosavybe, priklausančia asmeniui ar turima jo vardu, kai tas asmuo užsiima verslu, kurį sudaro ar kuriam priklauso patikos fondų valdymas, ir šiame pelno siekiančiame versle veikia kaip patikos fondo patikėtinis, ir iš kitos pusės – bet kokius kitus patikos fondus. Atsižvelgus į pirmosios patikos fondų kategorijos pobūdį, informacija apie tikruosius jų savininkus turi būti viešai pasiekiamą privalomo atskleidimo tvarka. Prieigą reikia suteikti prie to paties riboto duomenų apie tikruosius savininkus kiekio kaip ir bendrovių atveju.
- 35) Užtikrinant proporcingumą, tikrųjų savininkų informacija dėl bet kokių kitų patikos fondų, išskyrus patikos fondus su bet kokia nuosavybe, priklausančia asmeniui ar turima jo vardu, kai tas asmuo užsiima verslu, kurį sudaro ar kuriam priklauso patikos fondų valdymas, ir šiame pelno siekiančiame versle veikia kaip patikos fondo

³⁰ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

³¹ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuriuo panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (OL L 119, 2016 5 4, p. 89).

³² 2008 m. lapkričio 27 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR dėl asmens duomenų, tvarkomų vykdančios policijos ir teisminę bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, apsaugos (OL L 350, 2008 12 30, p. 60).

³³ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuriuo panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (OL L 119, 2016 5 4, p. 89).

patikėtinis, turi būti pasiekama tik teisėtą interesą turinčioms šalims. Teisėtą interesą pinigų plovimo, teroristų finansavimo ir susijusių pirminių nusikaltimų atveju reikia pagrįsti lengvai prieinamomis priemonėmis, tokiomis kaip nevyriausybinų organizacijų įstatai ir veiklos misija, įrodoma ankstesne veikla, susijusia su kova prieš pinigų plovimą, teroristų finansavimą ar susijusius pirminius nusikaltimus, arba įrodymais pagrįstais tyrimais ar veiksmais šioje srityje.

- 36) Siekiant užtikrinti nuoseklų ir veiksmingą registravimą ir informacijos mainus, valstybės narės turi užtikrinti, kad už registrą, įsteigtą patikos fondų tikrųjų narių informacijai, atsakinga institucija bendradarbiautų su savo partneriais kitose valstybėse narėse, keisdamosi informacija apie patikos fondus, valdomus pagal pirmosios valstybės narės įstatymus ir administruojamus kitoje valstybėje narėje.
- 37) Svarbu užtikrinti, kad įpareigotieji subjektai teisingai įgyvendins kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu taisykles. Šiuo tikslu valstybės narės privalo sustiprinti vaidmenį valdžios įstaigų, veikiančių kaip kompetentingos institucijos su priskirtomis kovos su pinigų plovimu ar teroristų finansavimu užduotimis, įskaitant FŽP, institucijas, atliekančias pinigų plovimo, susijusių pirminių nusikaltimų ir teroristų finansavimo tyrimą ar baudžiamąjį persekiojimą, nusikalstamu būdu įgyto turto areštą ar išaldymą ir konfiskavimą, antikorupcinės veiklos, mokesčių administravimo institucijas, pranešimus apie per sieną gabenamą valiutą ir apyvarčias pateiktines mokėjimo priemones gaunančias institucijas ir priežiūrą ar stebėjimą, kaip įpareigotieji subjektai laikosi nustatytos tvarkos, vykdančias institucijas.
- 38) Pagal valstybių narių ir Komisijos 2011 m. rugsėjo 28 d. Bendrą politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų³⁴, valstybės narės įsipareigojo pagrįstais atvejais prie pranešimų apie savo perkėlimo į nacionalinę teisę priemones pridėti vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamas direktyvos nuostatų ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių tarpusavio ryšys. Šios direktyvos atveju teisės aktų leidėjas laikosi nuomonės, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas.
- 39) Kadangi šios Direktyvos tikslo, t. y., finansų sistemos apsaugos vykdant pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevenciją, nustatymą ir tyrimą, valstybės narės negali deramai pasiekti, nes valstybių narių atskirai priimamos jų finansų sistemų apsaugos priemonės galėtų būti nesuderinamos su vidaus rinkos veikimu ir teisinės valstybės bei Sąjungos viešosios politikos principų reikalavimais, ir to tikslo dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia Direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti.
- 40) Šia Direktyva užtikrinamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje – visų pirma tai teisė į privatų ir šeimos gyvenimą (Chartijos 7 straipsnis), teisė į asmens duomenų apsaugą (Chartijos 8 straipsnis) ir laisvė užsiimti verslu (Chartijos 16 straipsnis).
- 41) Atsižvelgus į poreikį skubiai įdiegti priemones, priimtas siekiant sustiprinti Sąjungos pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos sistemą ir matant valstybių narių įsipareigojimą skubiai vykdyti Direktyvos (ES) 2015/849 perkėlimą į nacionalinę teisę, ši direktyva bus perkelta iki 2017 m. sausio 1 d. Dėl tų pačių priežasčių

³⁴ OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

Direktyvų (ES) 2015/849 ir 2009/101/EB pakeitimai taip pat turės būti perkelti iki 2017 m. sausio 1 d.

- 42) Pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 45/2001 28 straipsnio 2 dalį buvo konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu³⁵ [ir pateikta nuomonė dėl ...³⁶],
- 43) Todėl direktyvos (ES) 2015/849 ir 2009/101/EB turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistos,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyvos (ES) 2015/849 daliniai pakeitimai

Direktyva (ES) 2015/849 iš dalies keičiama taip:

- (1) 2 straipsnio 1 dalies 3 punkte pridėti g ir h papunkčiai:
- „g) tiesiogiai ir profesionaliai virtualiųjų ir dekretinių valiutų konvertavimu užsiimantys paslaugos teikėjai;
- h) depozicinės piniginės paslaugų teikėjai, siūlantys virtualiosioms valiutoms gauti reikalingų kredencialų saugojimo paslaugą.“
- (2) 3 straipsnis iš dalies keičiamas taip:
- a) 6 dalies a punkto i papunktyje pridedama ši pastraipa:
- „Taikant šios direktyvos 13 straipsnio 1 dalies b punktą ir 30 straipsnį, antroje dalyje nustatyta savininko arba kontrolės indikacijos riba sumažinama iki 10%, jei juridinis asmuo yra pasyvus nefinansinis subjektas, kaip apibrėžta Direktyvoje 2011/16/ES.“
- b) 16 punktas pakeičiamas taip:
- „16) „elektroniniai pinigai“ – elektroniniai pinigai, kaip apibrėžta Direktyvos 2009/110/EB 2 straipsnio 2 punkte, išskyrus piniginę vertę, kaip nurodyta šios direktyvos 1 straipsnio 4 ir 5 punktuose;“
- c) įterpiamas 18 punktas:
- „18) „virtualiosios valiutos“ reiškia skaitmeninį vertės pakaitalą, kurio neišdavė nei bankas, nei valdžios įstaiga, kuris nebūtinai susietas su dekretine valiuta, bet pripažįstamas fizinių arba juridinių asmenų, kaip mokėjimo priemonė, ir gali būti pervedamas, saugomas ir parduodamas elektroniniu būdu.“
- (3) 12 straipsnis iš dalies keičiamas taip:
- a) 1 dalis iš dalies keičiama taip:

³⁵ 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 8, 2001 1 12, p. 1).

³⁶ OL C ...

i) pirmos pastraipos a ir b punktai pakeičiami taip:

„a) mokėjimo priemonės negalima papildyti arba jai taikoma maksimali 150 EUR dydžio mokėjimo sandorių mėnesinė riba ir ją galima naudoti tik toje valstybėje narėje;

b) didžiausia elektroniniu būdu saugoma suma neviršija 150 EUR;“

ii) antra pastraipa išbraukiama;

b) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje numatyta nukrypti leidžianti nuostata nebūtų taikoma mokėjimui internetu arba elektroninių pinigų piniginės vertės išpirkimui grynaisiais pinigais arba grynujų pinigų išėmimui, kai išperkama suma viršija 50 EUR.“

c) straipsnis papildomas 3 dalimi:

„3 Valstybės narės užtikrina, kad Sąjungos kreditų ir finansų institucijos, kaip pirkėjai, leis atsiskaityti tik išankstinio mokėjimo kortelėmis, išduotomis trečiosiose šalyse, kur tokios kortelės atitinka reikalavimus, prilygstančius nustatytiems 13 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a, b ir c punktuose ir 14 straipsnyje, arba jas galima laikyti atitinkančiomis šio straipsnio 1 ir 2 dalių reikalavimus.“

(4) 13 straipsnio 1 dalies a punktas pakeičiamas taip:

„a) kliento identifikavimas ir kliento tapatybės patikrinimas remiantis iš patikimo ir nepriklausomo šaltinio gautais dokumentais, duomenimis ar informacija, įskaitant, kai naudojamos, elektroninio identifikavimo priemonės, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 910/2014*;“

2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB (OL L 257, 2014 8 28, p. 73).“

(5) 14 straipsnio 5 dalis pakeičiama taip:

„5. Valstybės narės reikalauja, kad įpareigotieji subjektai deramo klientų tikrinimo priemonės taikytų ne tik visiems naujiems klientams, bet reikiamu metu ir esamiems klientams remiantis rizikos jautrumu, pasikeitus atitinkamoms kliento aplinkybėms arba jei įpareigotasis subjektas turi prievolę atitinkamais kalendoriniais metais susisiekti su klientu, kad peržiūrėtų su tikroju savininku (-ais) susijusią informaciją, ypač pagal Direktyvą 2011/16/ES.“

(6) 18 straipsnio 1 dalies pirmoji pastraipa keičiama taip:

„19–24 straipsniuose nurodytais atvejais ir kitais didesnės grėsmės, kurią nustatė valstybės narės ar įpareigotieji subjektai, atvejais valstybės narės reikalauja, kad įpareigotieji subjektai taikytų sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemonės, kad tos grėsmės būtų tinkamai valdomos ir mažinamos.“

(7) Įterpiamas 18a straipsnis:

„18a straipsnis

1. Dėl sandorių su didelės rizikos trečiosiomis šalimis valstybės narės reikalauja, kad su fiziniais ar juridiniais asmenimis, įsteigtais trečiosiose šalyse, pagal 9 straipsnio 2 dalį priskirtose didelės rizikos trečiosioms šalimis, dirbantys įpareigotieji subjektai taikytų bent visas toliau pateiktas sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemones:

- (a) gauti papildomos informacijos apie klientą;
- (b) gauti papildomos informacijos apie numatomą verslo santykių pobūdį;
- (c) gauti informacijos apie kliento lėšų arba turto šaltinį;
- (d) gauti informacijos apie numatomų arba įvykdytų sandorių priežastis;
- (e) gauti vyresniosios vadovybės leidimą verslo santykiams užmegzti arba pratęsti;
- (f) vykdyti sugriežtintą verslo santykių stebėjimą padidinant taikomų kontrolės priemonių kiekį ir terminus ir atrenkant sandorių, kuriems reikės tolesnio ištyrimo, tipus;
- (g) reikalauti, kad pirmasis mokėjimas būtų atliktas per sąskaitą kliento vardu banke, kuriame galioja tokie patys CDD standartai.

2. Be 1 dalyje pateiktų priemonių ir vykdant tarptautinius Sąjungos įsipareigojimus valstybės narės gali papildomai reikalauti, kad įpareigotieji subjektai, bendraujantys su fiziniais ar juridiniais asmenimis, įsteigtais trečiosiose šalyse, priskiriamose prie didelės rizikos trečiųjų šalių pagal 9 straipsnio 2 dalį, taikytų vieną ar kelias papildomas rizikos mažinimo priemones:

- a) reikalauti, kad finansų institucijos taikytų papildomus sustiprinto deramo tikrinimo elementus;
- b) įdiegti atitinkamus sugriežtintus pranešimų mechanizmus arba sistemingą pranešimų apie finansinius sandorius teikimą;
- c) apriboti verslo santykius arba finansinius sandorius su fiziniais ar juridiniais asmenimis iš nustatytos šalies.

3. Be 1 dalyje pateiktų priemonių valstybės narės gali papildomai taikyti vieną iš šių priemonių trečiosioms šalims, priskirtoms prie didelės rizikos trečiųjų šalių pagal 9 straipsnio 2 dalį, laikantis tarptautinių Sąjungos įsipareigojimų:

- a) neleisti steigti atitinkamos šalies finansų institucijų dukterinių įmonių, filialų ar atstovybių arba kitaip atsižvelgti į faktą, kad atitinkama finansų institucija priklauso šaliai, neturinčiai adekvačių AML/CFT sistemų;
- b) finansų institucijoms neleisti steigti filialų ar atstovybių atitinkamoje šalyje arba kitaip atsižvelgti į faktą, kad atitinkamas filialas ar atstovybė veiks šalyje, neturinčioje adekvačių AML/CFT sistemų;
- c) uždrausti finansų institucijoms pasikliauti trečiosiomis šalimis, veikiančiomis atitinkamoje šalyje, dėl deramo klientų tikrinimo elementų atlikimo;
- d) reikalauti, kad finansų institucijos peržiūrėtų ir pakeistų arba, jei reikia, nutrauktų bendravimo ryšius su atitinkamos šalies finansų institucijomis;

e) reikalauti sustiprinti atitinkamos šalies finansų institucijų filialų ir dukterinių įmonių priežiūros analizę arba išorinio audito reikalavimus;

f) reikalauti sustiprinti išorinio audito reikalavimus bet kokiems finansinių grupių filialams ir dukterinėms įmonėms, įsteigtoms atitinkamoje šalyje.

4. Priimdamos arba taikydamos 2 ir 3 dalyse nustatytas priemones valstybės narės atsižvelgia į tarptautinių organizacijų ir standartus nustatančių institucijų, kompetentingų pinigų plovimo prevencijos ir kovos su teroristų finansavimu srityje, parengtas atitinkamas analizes, įvertinimus arba ataskaitas apie atskirų trečiųjų valstybių keliamą riziką.

5. Valstybės narė informuoja Komisiją prieš priimdamos arba taikydamos 2 ir 3 dalyse nustatytas priemones.“

(8) 27 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Valstybės narės užtikrina, kad įpareigotieji subjektai, į kuriuos kreipiasi klientas, imsis tinkamų veiksmų užtikrinti, kad gavusi prašymą trečioji šalis iškart pateiks atitinkamas tapatybės nustatymo ir patikrinimo duomenų kopijas, įskaitant, kai naudojama, elektroninio identifikavimo būdais gautus duomenis, kaip nustatyta Reglamente Nr. 910/2014, ir kitą atitinkamą dokumentaciją dėl kliento ar tikrojo savininko tapatybės.“

(9) 30 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) ištrinamas 5 dalies pirmos pastraipos c punktas ir antra pastraipa;

b) 6 dalis pakeičiama taip:

„6. 3 dalyje minimas centrinis registras užtikrina, kad kompetentingoms institucijoms ir FŽP bus laiku suteikiama neribota prieiga prie visos registre esančios informacijos be jokių apribojimų, neperspėjant atitinkamo subjekto. Prieiga taip pat laiku suteikiama įpareigotiesiems subjektams, vykdantiems deramo klientų tikrinimo priemonės pagal II skirsnį.

Prieigą prie 3 dalyje minimo centrinio registro gavusios kompetentingos institucijos – tai valdžios įstaigos su priskirtomis kovos su pinigų plovimu ar teroristų finansavimu funkcijomis, įskaitant mokesčių institucijas ir institucijas, kurių užduotis – tirti arba atlikti baudžiamąjį persekiojimą dėl pinigų plovimo, susijusių pirminių nusikaltimų ir teroristų finansavimo, aptikti ir areštuoti arba įšaldyti ir konfiskuoti nusikaltėlių turtą.“

c) 9 ir 10 dalys pakeičiamos taip:

„9. Nacionalinėje teisėje nustatytais išimtinėmis aplinkybėmis, kai 5 dalies b punkte minima prieiga tikrajam savininkui gali sukelti sukčiavimo, pagrobimo, šantažo, smurto ar bauginimo riziką arba jei tikrasis savininkas yra nepilnametis ar kitaip neveiksnius, valstybės narės kiekvienu atskiru atveju gali apriboti prieigą prie visos arba dalies informacijos apie tikrąjį savininką.

Pagal šią dalį suteikiamos išimtys netaikomos kredito ir finansų institucijoms, taip pat įpareigotiesiems subjektams, nurodytiems 2 straipsnio 1 dalies 3 punkto b papunktyje, kurie yra valstybės pareigūnai.

10. Valstybės narės užtikrina, kad šio straipsnio 3 dalyje minimi centriniai registrai būtų sujungti per Europos centrinę platformą, įsteigtą pagal Direktyvos 2009/101/EB 4a straipsnio 1 dalį. Valstybių narių centriniai registrai prie platformos jungiami pagal

technines specifikacijas ir procedūras, nustatytas įgyvendinimo teisės aktuose, kuriuos Komisija priėmė pagal Direktyvos 2009/101/EB 4c straipsnį.

Valstybės narės užtikrina, kad šio straipsnio 1 dalyje minima informacija bus pasiekama per jungtinę registrų sistemą, įkurtą pagal Direktyvos 2009/101/EB 4a straipsnio 2 dalį ir laikantis šio straipsnio 5 dalies dėl valstybių narių nacionalinių įstatymų įgyvendinimo.

Valstybės narės bendradarbiauja tarpusavyje ir su Komisija, kad įdiegtų įvairius priegios tipus pagal 5 dalį.“

(10) 31 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad straipsnis galios patikos fondams ir kitų tipų juridinėms struktūroms, turinčioms į patikos fondus panašią struktūrą arba funkcijas, tokioms kaip *inter alia*, fiducie, Treuhand arba fideicomiso.

Kiekviena valstybė narė reikalauja, kad bet kokios tiesioginės patikos, administruojamos šioje valstybėje narėje, patikėtiniai gautų ir laikytų adekvačią, tikslią ir atnaujintą informaciją apie patikos fondo tikruosius savininkus. Ta informacija apima šių subjektų tapatybę:

- a) patikėtojo;
- b) patikėtinio;
- c) saugotojo (jei jų esama);
- d) naudos gavėjų arba naudos gavėjų kategorijos;
- e) bet kurio kito fizinio asmens, realiai kontroliuojančio patikos fondą.“

b) įterpiama ši 3a dalis:

„3a. 1 dalyje minima informacija saugojama centriname registre, įkurtame valstybės narės, kurioje administruojamas patikos fondas.“

c) 4 dalis pakeičiama taip:

„4. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingoms institucijoms ir FŽP bus laiku suteikiama neribota prieiga prie 3a dalyje minimos registro informacijos, neperspėjant atitinkamo patikos fondo šalių. Jos taip pat užtikrina, kad įpareigotieji subjektai galės laiku gauti šią informaciją pagal II skyriuje nustatytas deramo klientų tikrinimo nuostatas. Valstybės narės praneša Komisijai apie tų nacionalinių mechanizmų ypatybes.

Prieigą prie 3a dalyje minimo centrinio registro gavusios kompetentingos institucijos – tai valdžios įstaigos su priskirtomis kovos su pinigų plovimu ar teroristų finansavimu funkcijomis, įskaitant mokesčių institucijas ir institucijas, kurių užduotis – tirti arba atlikti baudžiamąjį persekiojimą dėl pinigų plovimo, susijusių pirminių nusikaltimų ir teroristų finansavimo, areštuoti arba išaldyti ir konfiskuoti nusikaltėlių turtą.“

d) įterpiami tokie 4a ir 4b punktai:

„4a. Šio straipsnio 3a dalyje minimame registre laikoma informacija apie bet kokius kitus patikos fondus, išskyrus nurodytus Direktyvos (ES) 2009/101 7b straipsnio b punkte, yra pasiekama bet kokiam asmeniui ar organizacijai, galintiems įrodyti teisėtą interesą.

Teisėtą interesą galintiems įrodyti asmenims ir organizacijoms prieinamą informaciją sudaro tikrojo savininko pavardė, gimimo metai ir mėnuo, pilietybė ir gyvenamoji šalis, kaip apibrėžta 3 straipsnio 6 dalies b punkte.

4b. Užmezgdami santykius su nauju klientu – patikos fondu ar kita juridine struktūra, kurios tikrųjų savininkų informacija turi būti registruojama pagal 3a dalį, įpareigotieji subjektai turi gauti registracijos įrodymą, jei taikoma.“

e) įterpiama ši 7a dalis:

„7a. Nacionalinėje teisėje nustatytais išimtinėmis aplinkybėmis, kai 4 ir 4a dalyse minima prieiga tikrajam savininkui gali sukelti sukčiavimo, pagrobimo, šantažo, smurto ar bauginimo riziką arba jei tikrasis savininkas yra nepilnametis ar kitaip neveiksningas, valstybės narės kiekvienu atskiru atveju gali apriboti prieigą prie visos arba dalies informacijos apie tikrąjį savininką.

Pagal pirmą pastraipą suteikiamos išimtys netaikomos kredito įstaigoms ir finansų įstaigoms, taip pat įpareigotiesiems subjektams, nurodytiems 2 straipsnio 1 dalies 3 punkto b papunktyje, kurie yra valstybės pareigūnai.

Jei valstybė narė nusprendžia padaryti išimtį pagal pirmą pastraipą, tai neapriboja kompetentingų institucijų ir FŽP prieigos prie informacijos.“

f) 8 dalis išbraukiama;

g) 9 dalis pakeičiama taip:

„9. Valstybės narės užtikrina, kad šio straipsnio 3a dalyje minimi centriniai registrai būtų sujungti per Europos centrinę platformą, įsteigtą pagal Direktyvos 2009/101/ES 4a straipsnio 1 dalį. Valstybių narių centriniai registrai prie platformos jungiami pagal technines specifikacijas ir procedūras, nustatytas įgyvendinimo teisės aktuose, kuriuos Komisija priėmė pagal Direktyvos 2009/101/EB 4c straipsnį.

Valstybės narės užtikrina, kad šio straipsnio 1 dalyje minima informacija bus pasiekama per sujungtų registrų sistemą, įkurtą pagal Direktyvos 009/101/ES 4a straipsnio 2 dalį, laikantis šio straipsnio 4 ir 5 dalių dėl valstybių narių nacionalinių įstatymų įgyvendinimo.

Valstybės narės užtikrina, kad tik 1 dalyje nurodyta atnaujinta ir realius tikruosius savininkus atitinkanti informacija bus pasiekama per jų nacionalinius registrus ir sujungtų registrų sistemą, o prieiga prie šios informacijos atitiks duomenų apsaugos taisykles.

Valstybės narės bendradarbiauja su Komisija, kad įdiegtų įvairius prieigos tipus pagal šio straipsnio 4 ir 4a dalis.“

h) straipsnis papildomas 10 dalimi:

„10. Įgyvendinant šį straipsnį laikoma, kad patikos fondas administruojamas kiekvienoje valstybėje narėje, kurioje įsteigti patikėtiniai.“

(11) 32 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 3 dalies pirmos pastraipos ketvirtas sakinys pakeičiamas taip:

„Jis turi galimybę gauti ir naudoti informaciją iš bet kurio įpareigotojo subjekto.“

b) straipsnis papildomas 9 dalimi:

„9. Dėl savo funkcijų kiekvienas FŽP gali gauti informaciją iš bet kurio įpareigotojo subjekto šio straipsnio 1 dalyje nustatytu tikslu, net jei toks įpareigotasis subjektas anksčiau nepateikė pranešimo pagal 33 straipsnio 1 dalies a punktą.“

(12) įterpiamas šis 32a straipsnis:

„32a straipsnis

1. Valstybės narės įdiegia automatinius centralizuotus mechanizmus, tokius kaip centriniai registrai arba centrinės elektroninių duomenų paieškos sistemos, leidžiančios laiku identifikuoti bet kokius fizinius arba juridinius asmenis, turinčius arba kontroliuojančius mokėjimo sąskaitas, kaip apibrėžta Direktyvoje 2007/64/EB, ir jų teritorijoje kreditų institucijos turimas banko sąskaitas. Valstybės narės praneša Komisijai apie tų nacionalinių mechanizmų ypatybes.

2. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje minimuose centralizuotuose mechanizmuose laikomą informaciją nacionaliniu lygiu tiesiogiai gaus FŽP ir kompetentingos institucijos savo prievolėms pagal šią direktyvą vykdyti. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje minimuose centralizuotuose mechanizmuose laikomą informaciją bet kuris FŽP galės laiku suteikti bet kuriam kitam FŽP pagal 53 straipsnį.

3. Ši informacija pasiekama ir ieškoma per 1 dalyje minimus centralizuotus mechanizmus:

- kliento sąskaitos turėtojas ir bet koks asmuo, ketinantis veikti kliento vardu: pavardė, papildyta kitais pagal nacionalines 13 straipsnio 1 dalies a punkto perkėlimo nuostatas reikalaujamais identifikavimo duomenimis, arba unikalus identifikavimo kodas;
- kliento sąskaitos turėtojo tikrasis savininkas: pavardė, papildyta kitais pagal nacionalines 13 straipsnio 1 dalies b punkto perkėlimo nuostatas reikalaujamais identifikavimo duomenimis, arba unikalus identifikavimo kodas;
- banko arba mokėjimo sąskaita: IBAN kodas, sąskaitos atidarymo ir uždarymo data.“

(13) 33 straipsnio 1 dalies b punktas pakeičiamas taip:

„b) pagal FŽP prašymą jam tiesiogiai suteikiant visą reikiamą informaciją.“

(14) 39 straipsnio 3 dalis pakeičiama taip:

„3. 1 dalyje nustatytas draudimas nedraudžia keistis atskleista informacija kredito įstaigoms ir finansų institucijoms iš valstybių narių su sąlyga, kad jos priklauso tai pačiai grupei, ir toms įmonėms bei trečiosiose šalyse įsteigtiems jų filialams ir dukterinėms įmonėms, kuriose jos turi akcijų daugumą, su sąlyga, kad tie filialai ir dukterinės įmonės, kuriose jos turi akcijų daugumą, visiškai laikosi visos grupės

politikos ir procedūrų, įskaitant keitimosi informacija grupės viduje procedūras pagal 42 straipsnį, ir visos grupės politika ir procedūros atitinka šioje direktyvoje nustatytus reikalavimus.“

(15) 40 straipsnio 1 dalis iš dalies keičiama taip:

a) a ir b punktai pakeičiami taip:

„a) deramo klientų tikrinimo atveju – dokumentų ir informacijos, kurie būtini vykdant II skyriuje nustatytus deramo klientų tikrinimo reikalavimus, kopijas, įskaitant, kai naudojama, elektroninio identifikavimo priemonėmis, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 910/2014, gautą informaciją – penkerius metus po verslo santykių su klientu pabaigos arba atsitiktinio sandorio datos;

b) sandorius patvirtinantys įrodymai ir įrašai, sudaryti iš pirminių dokumentų arba pagal taikomą nacionalinį įstatymą teisiniuose procesuose priimtinių kopijų, įskaitant, kai naudojama, elektroninio identifikavimo priemonėmis, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 910/2014, gautą informaciją, reikalingą sandoriams identifikuoti – penkerius metus po verslo santykių su klientu pabaigos arba atsitiktinio sandorio datos;

b) pridedama ši pastraipa:

„Antra pastraipa taip pat taikoma duomenimis, gaunamiems per 32a straipsnyje minimus centralizuotus mechanizmus.“

(16) 47 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Valstybės narės nustato, kad virtualiųjų ir dekretinių valiutų konvertavimo paslaugų teikėjai, depozicinės piniginės paslaugų teikėjai, valiutos keityklos, čekių gryninimo įstaigos ir patikos arba bendrovių paslaugų teikėjai būtų licencijuojami ar registruojami, o lošimo paslaugų teikėjų veikla būtų reguliuojama.“

(17) 49 straipsnis pakeičiamas taip:

„49 straipsnis

Valstybės narės, be kita ko, siekdamos įgyvendinti įpareigojimą pagal 7 straipsnį, užtikrina, kad politikos formuotojai, FŽP, priežiūros institucijos ir kitos kompetentingos institucijos, dalyvaujančios AML/CFT veikloje, įskaitant mokesčių institucijas, turėtų veiksmingus mechanizmus, kad galėtų šalies viduje bendradarbiauti ir koordinuoti veiksmus plėtojant ir įgyvendinant kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu politiką ir veiklą.

(18) VI skyriaus 3 dalis papildoma šiuo IIa poskirsiu:

„IIa poskirsnis
Kompetentingų institucijų bendradarbiavimas

50a straipsnis

Valstybės narės nedraudžia ir nenustato nepagrįstų ar per didelių apribojimų kompetentingų institucijų savitarpio informacijos mainams arba pagalbai. Valstybės narės ypatingai užtikrina, kad kompetentingos institucijos neatsisakys įvykdyti pagalbos prašymo tokiu pagrindu:

- a) laikant, kad prašymas taip pat susijęs su mokesčių klausimais;
- b) nacionalinis teisynas reikalauja, kad įpareigotieji subjektai išlaikytų slaptumą ar konfidencialumą, išskyrus atvejus, kai atitinkama informacija, kurios prašoma, laikoma tokiomis aplinkybėmis, kai taikoma teisinė privilegija arba teisinės profesinės paslapties principas.
- c) užklausą gavusioje valstybėje narėje vyksta apklausa, tyrimas arba nagrinėjimas, išskyrus atvejus, kai pagalbos teikimas kliudys tai apklausai, tyrimui arba nagrinėjimui;
- d) prašymą pateikusio partnerio įgaliojimų pobūdis ar statusas skiriasi nuo prašymą gavusios kompetentingos institucijos įgaliojimų.“

(19) 53 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad FŽP savo iniciatyva arba jų to paprašius keisis bet kokia informacija, kuri gali būti aktuali FŽP tvarkant ir analizuojant informaciją, susijusią su pinigų plovimu ar teroristų finansavimu ir į tai įtrauktu fiziniu ar juridiniu asmeniu, nepriklausomai nuo susijusių pirminių nusikaltimų rūšies ir net jei keitimosi metu pirminių nusikaltimų rūšis nebuvo nustatyta.“

b) 2 dalies antros pastraipos antras sakiny s pakeičiamas taip:

„Kad FŽP gauna informaciją pagal 32 straipsnio 9 punktą ir nedelsdamas perduoda atsakymus.“

(20) 55 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Valstybės narės užtikrina, kad prašomas FŽP išankstinis sutikimas dėl informacijos platinimo kompetentingoms institucijoms bus suteiktas nedelsiant ir kuo didesne įmanoma apimtimi, nepriklausomai nuo susijusių pirminių nusikaltimų rūšies. Gavęs prašymą FŽP negali atsisakyti duoti sutikimo dėl tokio platinimo, išskyrus tuos atvejus, kai tai viršytų jo AML/CFT nuostatų taikymo sritį, galėtų pakenkti baudžiamajam tyrimui, būtų aiškiai neproporcinga teisėtiems fizinio ar juridinio asmens arba prašymą gavusio FŽP valstybės narės interesams arba kitaip neatitiktų tos valstybės narės nacionalinės teisės pagrindinių principų. Kiekvienas toks atsisakymas duoti sutikimą yra tinkamai paaiškinamas.“

(21) 57 straipsnis pakeičiamas taip:

„57 straipsnis

Mokestinių nusikaltimų apibrėžčių nacionalinėje teisėje skirtumai netrukdo FŽP teikti pagalbą kitam FŽP ir neriboja keitimosi informacija, jos platinimo ir naudojimo pagal 53, 54 ir 55 straipsnius.“

(22) 65 straipsnis papildomas antra pastraipa:

„Pranešimas turi būti papildytas, jei reikia, atitinkamais pasiūlymais įskaitant, jei naudojama, įgaliojimus dėl virtualiųjų valiutų įkurti ir palaikyti centrinę duomenų bazę registruojant naudotojų tapatybes ir piniginių adresus, prieinamus FŽP, bei savanoriško atskleidimo formas, skirtas virtualiųjų valiutų naudotojams.“

(23) 66 straipsnio pirma pastraipa pakeičiama taip:

„Direktyvos 2005/60/EB ir 2006/70/EB panaikinamos nuo 2017 m. sausio 1 d.“

(24) 67 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa pakeičiama taip:

„Valstybės narės priima įstatymus, reglamentus ir administracines nuostatas, reikalingas šiai direktyvai įgyvendinti iki 2017 m. sausio 1 d.“ Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų priemonių tekstą.“

(25) III priedo 2 dalies c punktas pakeičiamas taip:

„c) nebetarpiški verslo santykiai arba sandoriai be tam tikrų apsaugos priemonių, kaip elektroninio identifikavimo priemonės ar atitinkamos patikos fondų paslaugos, kaip apibrėžta Reglamente (ES) 910/2014;“

2 straipsnis

Direktyvos 2009/101/EB daliniai pakeitimai

Direktyva 2009/101/EB iš dalies keičiama taip:

1) 1 skyriuje įrašomas toks 1a straipsnis:

1a straipsnis

Taikymo sritis

Informacijos apie tikruosius savininkus atskleidimo priemonės taikomos pagal valstybių narių įstatymus, reglamentus ir administracines nuostatas:

a) įmonėms ir kitoms Europos parlamento ir Tarybos* Direktyvos 2015/849 30 straipsnyje minimiems juridiniams asmenims, įskaitant šios direktyvos 1 straipsnyje minimas bendrovių rūšis, išskyrus ne pelno siekiančias bendroves;

b) patikos fondams su bet kokia nuosavybe, priklausančia asmeniui ar turima jo vardu, kai tas asmuo užsiima verslu, kurį sudaro ar kuriam priklauso patikos fondų valdymas, ir šiame pelno siekiančiame versle veikia kaip patikos fondo patikėtinis, ir kitų tipų juridinėms struktūroms, turinčioms į tokius fondus panašią struktūrą arba funkcijas.

* 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB (OL L 141, 2015 6 5, p. 73).

2) 2 skyriuje įrašomas toks 7b straipsnis:

„7b straipsnis

Tikrųjų savininkų informacijos atskleidimas

1. Valstybės narės imasi priemonių, reikalingų užtikrinant šios direktyvos 1a straipsnio a ir b punktuose minimų įmonių adekvačios, tikslios ir dabartinės informacijos apie jų tikruosius savininkus privalomą atskleidimą pagal Direktyvos 2015/849 30 ir 31 straipsnius.

Šią informaciją sudaro tikrojo savininko pavardė, gimimo metai ir mėnuo, pilietybė ir gyvenamoji šalis bei naudos intereso pobūdis ir apimtis.

2. Tikrųjų savininkų informacijos, kaip nurodyta 1 dalyje, atskleidimas vyksta per centrinius registrus, minimus Direktyvos 2015/849 30 straipsnio 3 dalyje ir 31 straipsnio 3a dalyje.
3. Valstybės narės užtikrina, kad šio straipsnio 1 dalyje minima tikrųjų savininkų informacija taip pat bus viešai pasiekama per sujungtą registrų sistemą, minimą 4a straipsnio 2 dalyje.
4. Nacionalinėje teisėje nustatytais išimtinėmis aplinkybėmis, kai prieiga prie 1 dalyje minimos informacijos tikrajam savininkui gali sukelti sukčiavimo, pagrobimo, šantažo, smurto ar bauginimo riziką arba jei tikrasis savininkas yra nepilnametis ar kitaip neveiksnius, valstybės narės kiekvienu atveju gali padaryti išimtį dėl privalomo visos arba dalies informacijos apie tikrąjį savininką atskleidimo.
5. 1 dalyje minimų tikrųjų savininkų asmens duomenys atskleidžiami tam, kad trečiosios šalys ir visa pilietinė visuomenė žinotų, kas tikrieji savininkai, o sustiprinta visuomenės kontrolė tokiu būdu padėtų išvengti piktnaudžiavimo juridiniais asmenimis ir juridinėmis struktūromis. Šiuo tikslu informacija bus viešai pasiekama per nacionalinius registrus ir sujungtą registrų sistemą ne ilgiau nei 10 metų nuo tada, kai bendrovė bus išbraukta iš registro.“

3 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo 2017 m. sausio 1 d. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

4 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja trečią dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

5 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre

Europos Parlamentas
Pirmininkas

Taryba
Pirmininkas